Poštnina plačana v gotovini. V Ljubljani, dne 8. aprila 1937. Štev. 34. Letnik LXXVII. (šol. leto 1936./1937.)

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3112

Stanovske zbornice

Prejšnji mesec je bila objavljena uredba o kmetijskih zbornicah. — Kaj je s prosvetno zbornico?

Sedanja ločitev prosvetno-vzgojnih činiteljev nas ne zadovoljuje. Ne ustreza niti duhu časa niti zahtevam v posameznih strokah. Premalo je kontakta med posameznimi kategorijami prosvetnih delavcev.

Nad nami visi Damoklejev meč, § 76., točka 11. zakona o uradnikih, ki pravi, da je potrebno za vsako sporazumno akcijo raznih udruženj odobrenje pristojnega ministrstva.

Slovensko učiteljstvo je o nedostatkih razpravljalo že na mnogih skupščinah. Največ kvare trpi narodno šolstvo in učiteljstvo, ker smo podrejeni političnim upravam. Na V. redni skupščini JUU sekcije za dravsko banovino, ki je bila v Ljubljani dne 11. in 12. julija 1935., so sprejeli opolnomočeni delegati naslednji sklep:

Za ločitev prosvete od politične uprave.

Šolstvo je temelj vsega narodnega kulturnega razvoja. Razvijati se more le pod strokovnim vodstvom. Zato naj se loči šolstvo od politične uprave. Vse šolstvo po banovinah naj bo podrejeno banovinskim prosvetnim direkcijam, odvisnim le od ministrstva prosvete, a na srezih naj bi bili administrativni prosvetni inspektorati podrejeni prosvetnim direkcijam. V tem smislu naj se reogranizira tudi šolski nadzor.

Tako resolucija, sprejeta pred leti.

Čas pa se vrti neugnano in življenje se kaže v vedno novih lučih. Ljudje se združujejo po stanovih. V naši državi imamo že več stanov organiziranih tudi v javnih telesih, nazvanih zbornicah. Lastne zbornice imajo: ročni delavci, zdravniki, notarji, trgovci, obrtniki in industrijalci. Prejšnji mesec pa je bila objavljena v Službenih novinah (z datumom 1. marca 1937.) tudi uredba o kmetijskih zbornicah, ki bodo že v bližnji prihodnjosti stopile v življenje.

Če dobivajo svoje zbornice drugi stanovi, jo potrebujejo gotovo tudi jugoslovanski vzgojni in prosvetni delavci.

Vprašanje, ki ga načenjamo v tem članku, ni novo. Kdor je pazno zasledoval pisanje »Narodne prosvete«, glavnega glasila JUU, je zasledil že leta 1929. predlog iz učiteljskih vrst, naj se osnuje za vso našo kraljevino prosvetna zbornica.

V poslednjem času so si osvojili naše zahteve tudi ostale skupine narodnih vzgojiteljev: srednješolski profesorji in meščanskošolski učitelji. Zdaj, ko so se priključili naši akciji tudi oni, smo prepričani, da bo skupen nastop vseh kategorij uslužbencev prosvetnega ministrstva žel skorajšen uspeh.

Kdo naj bi bil včlanjen v prosvetni zbornici?

Na tako vprašanje je prav enostavno odgovoriti. Vsi, ki delujejo na vzgojnem in prosvetnem polju v naši državi; to je: otroške vrtnarice, učiteljstvo narodnih in meščanskih šol, srednješolski, pa tudi univerzitetni profesorji. Ta krog bi se razširil še s profesorji raznih akademij ter strokovnih šol.

Razlogi za ustanovitev prosvetne zbornice.

Naša narodna prosveta je še v povojih. Borimo se še z začetniškimi težavami. Nimamo še potrebnih učnih knjih. Nimamo še preizkušenih učnih načrtov, ki bi zadovoljili vse stopnje in kategorije naših šol. Med posameznimi šolskimi kategorijami je premalo skupnosti. Med učnimi načrti osnovne in višje narodne šole so vrzeli, ki nikakor niso v korist smotrenemu napredku našega šolstva. Skratka: poleg navedenih vprašanj bo potrebno razčistiti še mnogo drugih perečih zadev, ki se bodo dale odstraniti ali premostiti le v skladu z vsemi poklicanimi činitelji od najnižje pa do najvišje stopnje.

Zasledujmo le zborovanja naših sreskih društev, pa zborovanja meščanskošolskih učiteljev in zbore Jugoslovanskega profesorskega društva. Obilico praktičnih nasvetov predlagajo na svojih sestankih. Vsem tem organizacijam pa manjka avtoritete, da bi spravili zahteve za izboljšanje našega šolstva v stvarno življenje. Prosvetna zbornica, kjer bi delali ramo ob ramenu predstavniki posameznih kategorij, pa bi imela zadostno moč, potrebno avtoriteto in tudi sredstva, da bi izvedla vse ono, kar si naši šolski reformatorji žele za napredek naše narodne kulture.

Dejstvo, da vse dosedanje stanovske zbornice — zdravniška, advokatska, delavske zbornice, zbornice TOI in ostale delujejo tako, kakor si članstvo želi, je zadosten dokaz, da smemo tudi od prosvetne zbornice pričakovati uspehe v korist šolstva in šolnikov.

Podobne prosvetne ustanove imajo že po vseh naprednih kulturnih državah. Naj v potrdilo navedem le šolski sinod v najbolj demokratični evropski državi, v Švici. V švicarskem šolskem sinodu so organizirani prav vsi vzgojni činitelji od otroške vrtnarice pa do samega prosvetnega ministra.

V času, ko se tako odločno poudarja važnost posameznih stanov, naj dokažejo tudi jugoslovanski vzgojni in prosvetni činitelji, to je šolniki vseh kategorij, da se zavedajo važnosti lastne prosvetne zbornice.

V zahtevo za dosego prosvetne zbornice naj gre odslej naša složna pot!

Jože Župančič.

Važne določbe finančnega zakona za l. 1937./38.

Iz § 33. finančnega zakona za l. 1937./38. posnemamo sledeče važne določbe:

Učiteljstvo narodnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šol kakor tudi šolski nadzorniki se smejo dodeljevati v druge šole, v ministrstvo prosvete, ministrstvo za telesno vzgojo naroda, banskim upravam, sreskim načelstvom za prosvetni referat in mestnim šolskim nadzornikom; nadalje se smejo dodeljevati kot prosvetni referenti, delegati, lektorji in učitelji v tujini, kakor tudi v kulturno prosvetna društva, ki imajo svoje šole ali internate. Ta dodeljevanja smejo biti daljša od treh mesecev izuzetno od § 80. ur. zakona. Tako dodeljeni uslužbenci nimajo pravice na dnevnice po predpisih uredbe o povrnitvi potnih in selitvenih stroškov drž. uslužbencem, razen ako se jim ta pravica prizna s posebnim odlokom o dodelitvi v primeru dodelitve do treh mesecev. S tem se ne morejo povečati odobreni proračunski krediti.

Šolski nadzorniki, dodeljeni po tem paragrafu, nimajo pravice na nadzorniško doklado iz § 93. uradn. zakona.

Dodeljevanje se sme vršiti pri učiteljstvu narodnih šol samo v kraju službovanja. Od tega so izvzeti oni učitelji narodnih šol, ki so dodeljeni v inozemstvo.

Učitelji narodnih šol, dodeljeni ministrstvu prosvete, imajo pravico na stanarino iz državnega proračuna ministrstva prosvete, a oni, ki so dodeljeni banskim upravam, bodo prejemali stanarino iz banovinskega proračuna dotične banovine.

Učitelji narodnih šol, ki so dodeljeni meščanskim šolam, sreskim načelstvom za prosvetni referat in mestnim šolskim nadzornikom, obdržijo pravico na stanarino iz proračuna, iz katerega prejemajo stanarino tudi učitelji narodnih šol v dotičnem kraju.

Osebe, ki so vršile učiteljsko ali šolsko administrativno službo v verskih avtonomijah in šolah, občinskih šolah in šolah Družbe Sv. Cirila in Metoda in jim je bila ta služba glavni poklic, ter so neposredno prešle v državno službo, se prizna ta služba v omenjenih ustanovah in šolah kot efektivna drž. služba v smislu §§ 113., 116., 120. in 124. ur. zakona z dne 31. III. 1931.

To velja tudi za osebe, ki so bile prej upokojene, v kolikor jim ni bila omenjena služba vzeta v poštev pri odmerjanju pokojnine.

Za osebje srednjih učiteljskih in meščanskih šol veljajo disciplinski predpisi uradniškega zakona z dne 31. III. 1931.

V zakon o narodnih šolah od 5. decembra 1929. leta se dodaja za § 93. nov § 93 a. ki se glasi: učiteljicam narodnih in gospodinjskih šol, kakor tudi otroškim vrtnaricam, preneha služba, ko se poročijo z osebo, ki ni učitelj narodnih šol. Ako so take učiteljice, odnosno otroške vrtnarice, izpolnile pogoje za dosego osebne pokojnine, dobijo namesto te, enkrat za vselej, odpravnino v znesku enoletne plače in položajne doklade, a ako niso izpolnile pogojev za dosego osebne pokojnine in imajo več nego 5 let efektivne službe, dobivajo odpravnino v znesku šestmesečne plače in položajne doklade. Služba preneha z odpustitvijo z dnem poroke. **Ta odredba stopi v veljavo 1. avgusta 1937.**

Te odpravnine se bodo izplačevale iz istih proračunskih kreditov, iz katerih se izplačujejo tudi dosedanji prejemki, dokler se to ne vnese v proračun posebnih kreditov.

Učiteljski pevski zbor na poti

V starodavnem Nišu.

Težko smo se poslovili od junaških Šumadincev in svojih rojakov, ki so nas prav tako številno spremili na kolodvor, kakor so nas sprejeli, in se po tovariškem stisku rok odpeljali v Niš — novim tovarišem nasproti. Resnično lahko rečemo — tovarišem, kajti sredi prijetnih spominov na Kragujevac in sredi najboljšega razpoloženja ob pogledih na lepo dolino velike Morave, po kateri je brzel naš vlak, nas je pozdravil tovariš Dušan Vitorović, ki nam je prinesel program našega bivanja v Nišu. To delo je prihranilo našim članom mnogo časa za ogled velikega mesta.

Težko je opisati sprejem! Tovariši z juga so sprejemali svoje tovariše s severa, sprejemali so jih z zavestjo, da prihajajo v njih sredo tudi ljudje, ki spoštujejo skupne narodove svetinje. To čustvo je dalo sprejemu svečano obiležje. Godba in izlivi čustvenih besed! V imenu mesta nas je pozdravil Drago Živković, načelnik prosvetnega oddelka Dragutin Pavlović v imenu gospoda bana, itd., itd. Pozdravljal nas je narod: meščani, gimnazijci, šolska mladina in drugi. Pozdravljalo nas je toplo sonce, ki je prijetno obsevalo stari del mesta, skozi katero smo se odpeljali v moderen okraj, kjer stoji tudi učiteljski dom. V lepi stavbi, ki ima veliko dvorano, se je zvečer vršil koncert ob udeležbi podbana Branka Pastorovića, vladike dr. Jovana Ilija, mnogih drugih odličnikov in velikem številu meščanstva. Slovenska pesem je vžigala, odpirala je srca, duše so se zbližale, stanovska in narodna zavest potrojila!

Drugi dan (22. marec) smo uporabili za ogled mesta. Niš je radi svoje lege trpel v vseh zgodovinskih razdobjih, mnogo vojakov je romalo skozi in mnogo krvi se je prelilo zanj. To dokazujejo številne izkopanine v v okolici, to dokazujejo spomeniki. Največ stoji dokazov krutih borb za osvobojenje. Čele-kula, stolp mrtvaških glav iz časa prvega srbskega upora l. 1809., meri še sedaj pet metrov višine. Stari del mesta je en sam spomenik iz turškega robstva. Stoletne borbe so vklesale v ljudi neko posebno življenjsko borbenost, ki prehaja od roda na rod in kar se pozna tudi na naših tamošnjih tovariših. Ponos in iskrenost jih dičita v najvišji meri, to se je videlo pri skrbnih pripravah za naš koncert, ki sta ga organizirala sekcija in sresko društvo v Nišu.

Niške banje nam seveda niso pozabili pokazati. Ob progi, po kateri smo se l. 1935. peljali v Bolgarijo, smo po polurni vožnji s cestno železnico prispeli v naselje krasnih vil, hotelov in palač, kjer preživljajo bolni in zdravi ljudje lepe trenutke resničnega zemeljskega raja, ki obdaja ta imenitni zdravilni vrelec tople vode. Isto srečo imajo tudi preprosti in revni ljudje, za katere je sezidal pokojni kralj Aleksander ljudsko kopališče, kjer za zelo majhen denar zajemajo zdravje. Tesno ob griču stoji bela vila naše kraljeve družine; tesno ob griču in mimo spomenika Ujedinitelja brzi pot iz te lepe hiše v kraljevo kopališče. Pri glavnem viru zdravilne in tople vode zajema naš kralj moči in zdravje. V primeru z drugimi kopališči je bazen našega kralja zelo preprost.

Prav v tem paradižu so nam priredili tovariši imenitno kosilo, ki nam bo ostalo še dolgo v spominu. Začeli smo ga z lomljenjem pogače, pokrepili s temperamentnimi govori in končali z bratsko ljubeznijo in s spominom na velikega Emila Adamiča. Še enkrat je spregovoril načelnik prosvetnega oddelka banske uprave v Nišu Dragutin Pavlović, proseč nas, da pozdravimo vse Slovence, posebno pa svoje tovariše in tovarišice. Taki sestanki utrjujejo stanovsko in nacionalno zavest! Adamič, kojega ime nosi naš zbor, je bil najdostojnejši pionir jugoslovenskih teženj. Istotako je učiteljstvo doprineslo precejšnji del svojih žrtev za naše ujedinjenje, in kulturni dvig naroda. Učiteljstvo se bo vedno bojevalo združeno za ideale Jugoslavije in ostalo vedno steber države! — Tu se je razvnel tudi do sedaj za naš koncert zaskrbljeni predsednik sekcije JUU tovariš Sveta Janković, ki je poudaril borbe učiteljstva za šolo in delo za napredek in prosveto naroda. Njegov govor, poln ljubezni do šole, naroda in domovine, je končal z viharnimi aplavzi in klici kralju. Delegat pevske župe »Stevan Sremac«, g. dr. Persoli, je pozdravil člane UPZ kot nosilce pevske kulture, ki morajo vselej in povsod dobiti dovolj podpore za svoje težko delo med narodom. Končali smo s spominom na Adamiča.

Prehitro je minulo, s prelepe Banje smo se odpravili kar naravnost na vlak, še hiteti smo morali. Odhod, mahanje rok; tovariš Vitorović pa kar z nami v Leskovac.

V jugoslovanskem Manchestru.

Iz niške doline smo zavili v leskovško kotlino, ki je znana po svoji rodovitnosti, po konoplji, ki zraste tu do 3 in pol metra visoko, po 35 tovarnah, izmed katerih izdeluje največ blago, platno in milo in po agilnih tovariših sreskega društva, ki so nam pripravili tako topel sprejem. Godba, Sokoli s praporom, gasilci v krojih, pevska društva s prapori in različne druge organizacije, so nas sprejeli nad vse slavnostno. Po toplih besedah predsednika občine D. Putnikovića se je slovenski zbor v spremstvu odličnikov z godbo na čelu odpravil v z zastavami okrašeno mesto. Tu smo spoznali, kaj lahko napravi pridna roka tovariša Mitića.

Koncert v novem hotelu »Kostić« se je vršil kar pri pogrnjenih mizah, kakor je po teh krajih običajna navada. Poslušalstvo industrijskega mesta je glasno nagrajalo vsako pesem, ki jim je odkrivala slovensko dušo. Po koncertu banket in govori! Industrijalec Bora Popović je v imenu pevskega društva »Biničkі« poklonil UPZ krasno diplomo častnega članstva. Seveda je na vse govore odgovoril, kakor povsod, naš »feldmaršal« Drago Supančič.

23. marca popoldne smo prestopili prag južne Srbije, dežele gorja in tuge ter dežele junakov, ki so se največ borili za našo osvoboditev. Tu je poteklo največ svete krvi, tu je narod največ trpel. Vendar se že danes poznajo sadovi pridnih rok in velike žilavosti naših bratov. Na pobočjih hribov se belijo vasice z lepimi šolskimi poslopji, polja so lepo obdelana in kraj vasi rajajo »mladenci« (novoporočenci), ki jih ta dan sorodniki obdarujejo.

Na pragu Orienta.

Prvi veliki kraj južne Srbije, v katerem smo se ustavili, je bilo mesto **Kumanovo.** Po prisrčnih pozdravih smo z vojaško godbo na čelu in v spremstvu naroda odkorakali proti mestu samemu. Najprej smo prišli v popolnoma turški del, kjer smo videli tudi nizko turško šolo. Otroci s fesi in raztrganimi hlačami so tekali radovedno za nami, stari Turki so nas gledali od daleč. Gostitelji so nas peljali na skromne grobove kumanovskih junakov; na kraj, kjer spe oni, ki so dali življenje za osvoboditev vseh nas. Kumanovo je naš Jeruzalem! Kumanovo je naša Mekka! Tako je govoril prota Stanko po žalnem obredu ob skromnem spomeniku, ki se dviga sredi teh svetih grobov, okrašen s palmo miru največjega borca Jugoslavije in tudi največje žrtve, ki je padla za mir — s palmo kralja Aleksandra. Tu smo slovenski učitelji in učiteljice s sveto pobožnostjo zmolili kratko molitev in se poklonili pokojnikom, tu smo združili dva sveta spomina, ki sta nas vodila po tej dolgi poti: spomin Emila Adamiča, ki je te junake opeval in pisal pred 25. leti tako zanimiva poročila za slovenske časopise v Trstu, s spominom herojev. Zapeli smo »Hribi še beli so...«

V spomin na obisk slovenskih tovarišev in tovarišic je društvo za Skoplje takoj po poklonitvi priredilo v veliki šoli svečano sejo, kateri so prisostvovali predstavniki vseh vojaških, posvetnih in cerkvenih organizacij, kakor tudi vseh drugih prosvetnih, kulturnih in humanitarnih društev. Bratstvo in sloga, refreni vseh govorov!

Zvečer, v nabito polni dvorani Sokolskega doma, ki stoji kakor budni čuvar nad mestom, koncert. Podpredsednik sreskega društva tov. Milosavljević in tajnik tov. Jočić sta morala dobro zavihati rokave, da sta vse tako lepo organizirala in napolnila dvorano ter tako najlepše počastila svoje slovenske tovariše. Z lahkoto je šla pesem iz prsi, z lahkoto po veliki dvorani.

Banket, pa kako imeniten. Godba in govori! Najmarkantnejši je bil tov. nadzornik Jovo Stefanović, ki je označil našo pot kot važen nacionalen moment. Baš tu, v Kumanovem, ki je največja svetinja Jugoslovanov, so se združili bratje s severa z brati z juga z mislimi na večno skupnost. 60 učiteljev iz Slovenije bo pripovedovalo svoji deci v 60 krajih o južnih bratih, a oni o severnih bratih, ki jim je ravno tako sveta vsaka ped

VSEBINA:

Stanovske zbornice.
Važne določbe finančnega zakona za l. 1937./38.
Učiteljski pevski zbor na poti.
† Josip Lapajne.
Anketa o vajeniškem vprašanju.
Učiteljski pokret: Sestanek učiteljskega pokreta v Ptuju.
Splošne vesti. — Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Šolski radio. — Stanovska organizacija. — Novosti na knjižnem trgu.

kumanovske zemlje. Poljub, ki ga je po končanem govoru dal našemu Supančiču, naj ga bo deležen vsak Slovenec, ki mu je enotna država največji ideal.

Carsko Skoplje.

Po kratkem veselju v Kumanovem kratka vožnja in carsko Skoplje. Na postaji tovariši, delegati pevskih društev in občinstvo Prav kmalu smo varno nastanjeni, ali ni nam za počitek, in Bog ve, kdaj bomo zopet v tem mestu, ki si je v starem delu na levem bregu Vardarja ohranilo tipičen orientalski značaj. Stari Dušanov most loči prošlost od sedanjosti in prihodnosti. V turškem delu so ob ozkih ulicah tipične nizke turške hiše in prodajalne, v katerih kupiš za malo denarja veliko lepih spominčkov. Po cestah bule, cigani, črni Arnavti, Turki in Cincari. Nov del je moderen v vsem: hoteli, kavarne evropskega stila, cerkve in moderna postaja.

Mesto orientalske barvitosti nam je zapustilo najlepše vtise, veličasten pa nam bo ostal za vedno oficirski dom, v katerem smo imeli sicer svoj zadnji, a najelitnejši nastop. Dvorana iz pravljice, lestenci po 80.000 Din, poraba toka za en večer 900 Din! Kakor v sanjah smo stali v tem zakletem gradu in pred zelo izbranim občinstvom absolvirali svoj program. Bil je tu komandant armije general Milan Ječmenić, metropolit Josif, francoski, češkoslovaški in albanski konzuli, dr. Anton Kordin v zastopstvu katoliškega škofa dr. Gnidovca; pomočnik bana D. Nešić, načelnik prosvetnega oddelka banske uprave S. Marković, zastopniki pevskih in drugih društev, veliko število vojaštva in drugega občinstva. Muzikalno poslušalstvo je do dobra razumelo vsako posamezno skladbo in s finim čutom za lepo petje nagrajalo lepo prednašanje slov. umetne in narodne pesmi. Ponoviti smo morali, da je ploskanje ponehalo. Koncert v tej dvorani nas je sprostil vseh skrbi in veselili smo se že doma, ki je bil pa še tisoč kilometrov od nas in nam ni branil, da si nismo ogledali malo »orientalske noči«.

Končali smo svojo pot v »Hramu Slave«. Povsod po poti smo videli spomenike, ki jih je hvaležni narod postavil junakom, a to svetišče je eno izmed največjih počivališč srbskih vojakov, ki so padli za svobodo. Cerkvica sredi pokopališča, v notranjosti krasne freske in lestenci, izdelani iz posameznih delov orožja in municije, v spodnjih prostorih pa ostanki 3200 herojev... Sem smo položili slovenski učitelji lep venec z napisom »Graditeljem Jugoslavije — Učiteljski pevski zbor — Ljubljana.« Vojska Milana Pertota in Supančiča je končala svoje delo.

Vračali smo se nazaj po isti poti, srečavali tovariše s hvaležnimi pogledi in gledali smo iste zgodovinske kraje. Vračali smo se z večjo voljo pomagati svojim južnim tovarišem pri težkem delu; vračali nekako prerojeni in podkrepljeni z novim zaupanjem v moč svoje mlade države, prepričani, da bo mogočna samo tedaj, kadar si bomo Slovenci, Srbi in Hrvatje — resnični bratje!

Rupnik Vinko, Ljubljana

† Josip Lapajne

Žalostinka

(Josipu Lapajneju v spomin.)

Ugasnil blesk je Tvojega očesa,
srca je plemenitega zastal utrip;
dosegla roka več ne bo peresa,
da borec bi boril se slednji hip.

Pretožne pesmi peli so zvonovi,
nasula cvetja je na zadnjo pot pomlad,
a tam med nemimi grobovi,
zazeval je pred nas prepad...
Ob grobu Tvojem vsi smo bridko začutili:
kaj si nam bil in kaj s Teboj smo izgubili.

Zakaj baš Ti si moral nam umreti?
Zakaj pustil si nas osiroteti?
Čuj, mentor, nas! Naj volja kremenita
in delo Tvoje v nas naprej živita!

Ob vznožju svojih ljubljenih gorà
že sanjaš svoje smrtne sanje;
saj ne dosega več jih hrup svetà:
ljubav se naša zgrinja nanje.

M. B.

Prijatelju v spomin

Težko je pisati nekrolog prijatelju, vzgojitelju in učitelju tov. Lapajneju Josipu, ko ga še tako živo vidimo pred seboj, polnega dela, borbe, pa tudi polnega dobrote, usmiljenja in odpuščanja. Skoro ne moremo verjeti, da je neznatna rana na glavi, ki jo je dobil v minulih velikih počitnicah na avtobusni vožnji, pretrgala nit življenja njemu, ki je bil še sredi življenja tako voljan živeti in delati. Saj je šele komaj par tednov, ko se je na cerkljanskem pokopališču poslavljal od svojega in očetovega prijatelja, nad vse dobrega, čez 80 let starega učitelja Zamana. Ko se je ob grobu pokojnega tovariša Zirkelbacha poslavljal, tedaj je že nekako slutil smrt, je rekel: »Kdo pride prvi za Teboj? Morda bom to jaz?!« Njegove slutnje so se uresničile. Odšel je tja odkoder ni več vrnitve.

Pokojnik je bil markantna osebnost v vrstah učiteljskega stanu. Že na učiteljišču je kazal veliko nadarjenost ter veselje do glasbe. S pokojnim Emilom Adamičem, katerega sošolec je bil, je ustanovil pevski kvartet, za katerega je Adamič skladal prve pesmi. Pri tem kvartetu se je zlasti uveljavljal s svojim lepim glasom. Dve leti je posečal šolo Glasbene matice. Glasbeni strokovnjaki so mu svetovali, da bi se popolnoma posvetil glasbi, toda njega je vlekla iz mesta ljubezen do učiteljskega poklica, kateremu je tako zvesto služil. L. 1899. je nastopil prvo učiteljsko službo v Cerkljah, kjer je nepretrgoma služboval, brez vsakršnega dopusta, do svoje smrti. V Cerkljah se je tudi priženil na lepo posestvo župana in učitelja Vavkna, uvaževanega našega skladatelja. Po naravi silno nadarjen je z vso silo svojega temperamenta delal za prospeh šole in ljudstva. Nad 37 let je vzgajal in učil šolsko mladino v Cerkljah. Rod za rodom je prihajal in odhajal iz njegovih rok, ki so bile polne dobrote in pravega vzgojnega poslanstva.

Bil je velik ljubitelj prirode, zato je uporabljal pri pouku in vzgoji metode, ki so bile polne življenja in življenjske bližine, metode, o katerih nekateri mislijo, da so šele danes moderne postale. Njegovo učiteljsko geslo je bilo: Iz življenja za življenje. Parkrat mu je šolska oblast poverila tudi nadzorovanje šol kranjskega okraja. Ob tej priliki se je izkazal za pravega učiteljskega mentorja, odličnega predstojnika in tovariša.

Kot ljubitelj mladine je imel prav posebno veselje do mladinskih prireditev. Za take prilike je sam zlagal pesmi, pisal igrokaze, vodil mladinsko petje. Tudi drugače je mnogo pisal. Njegovi spisi so objavljeni v najrazličnejših listih in šolskih knjigah.

Bogati so tudi njegovi sadovi na izvenšolskem polju. Sam gospodarsko izkušen in naobražen je v neštetih predavanjih in spisih vnemal in navduševal kmetovalce za umno gospodarstvo. Bil je ustanovitelj in dolgoletni tajnik pašniške zadruge pri Sv. Ambrožu. Ureditev Križke planine je njegova zasluga. Tudi ponosni dom na Krvavcu ga šteje med svoje sograditelje.

Neprecenljive so njegove zasluge za stanovsko organizacijo. Kot večleten pobornik stanovskih idej je zlasti širil stanovsko zavest in čast, kjer ni poznal nikakih kompromisov. Kot izvrsten govornik je znal s sugestivno močjo vplivati, da ga je vsakdo rad poslušal in mu sledil. Kolikokrat je s svojo živo besedo rešil situacijo, ki se je marsikomu zdela nerešljiva. Naša stanovska zborovanja ga bodo težko pogrešala, v kranjskem okraju pa je z njegovo smrtjo nastala vrzel, ki bo nenadomestljiva.

Po svojem značaju je bil Lapajne Josip borben, a sila dober. Ako bi njega kdo sodil le po njegovem temperamentu, ki je bil posledica njegovega čustvenega nastrojenja, bi ga napačno sodil. Oni, ki smo z njim dolgo vrsto let sodelovali, vemo, da se je na videz za trdo skorjo skrivalo mehko in dobro, včasih prav otroško srce, ki je bilo pripravljeno vselej, ob vsaki priliki in vsakomur pomagati, svetovati, pa tudi odpuščati. Morda ga je njegov temperament, njegova borbenost speljala včasih predaleč, toda vselej se je znašel in ob dani priliki pokazal celega moža. Sovražil je krivico, nepoštenje in dvojnoličnost, zato je bil neizprosen nasprotnik vsem, ki so hoteli v kalnem ribariti. Tovariš — kakršnih je malo med nami!

Končana je sedaj njegova življenjska pot, strto je njegovo srce, njegova močna beseda, ki je tolikokrat donela po naših zborovanjih je za vedno utihnila.

Dragi Jože!

Še pred par dnevi sva bila skupaj. Čeprav bolan, si še vedno snoval načrte, kako bi bolje koristil svoji družini in narodu, snoval si načrte za nove podvige učiteljskega stanu, kateremu si odlično služil. Vendar v Tvojih očeh ni bilo več tistega živega ognja, bile so trudne ter so razodevale Tvojo duševno in telesno bol. Kako hitro si nas zapustil, niti posloviti se nisi utegnil in nam reči zadnji zbogom! Poslovil si se edino od Tvojega ljubljenega Krvavca, na katerega si tolikokrat zahajal v bridkostih in težavah iskat tolažbe in miru. Poslovil si se od naših planin, od mogočnih gorskih vrhov, s katerih so zrle Tvoje oči tolikokrat in občudovale krasoto božjo. Ko si tolikokrat občudoval najveličastnejše stvarstvo božje, Ti je gotovo stopil pred obličje tudi On, ki ga Ti v svojem življenju nisi nikdar zatajil.

Ob vznožju Krvavca, ob vznožju prelestnih planin bo počivalo Tvoje truplo in Tvoj dom na Krvavcu bo zaman čakal svojega gospodarja. Na Tvoj grob bo leto za letom nosila cerkljanska mladina lepega planinskega cvetja in zelenja. Nad grobom bo pa rastla roža, roža nevenljiva in nevidna, večno lepa roža hvaležnosti in spoštovanja vseh onih src, katerim voditelj, učitelj in vzgojitelj si bil Ti.

—t.

Ob odprtem grobu

(Govor tov. Metoda Kumlja.)

Žalostna dolžnost me je poklicala pred ta prerani grob, v katerega ne lega le prijatelj in tovariš, temveč tudi močen steber jugoslovanskega učit. udruženja. Zato mi je tem težje pri srcu, ko se v imenu JUU poslavljam od borca, ki je kakor hrast stal na braniku za ugled svojega stanu, za njegovo čast in poštenje, za njegovo lepšo bodočnost. Nikoli ni okleval, nikoli omahoval. Preživel je nešteto viharjev, a niso ga mogli omajati. In ta trdnost značaja, njegova globoka vera v zmago nesebičnega dela, njegova ljubezen do lastnega stanu — vse to je moralo roditi uspeh. S tovariši, sorodnimi po mišljenju in po trdnosti značaja je soustvarjal temelje učiteljskemu udruženju, ki nosi na svojem praporu isto geslo, ki si ga je tudi zase postavil tovariš Lapajne t. j. nesebično delo za boljšo bodočnost učiteljskega stanu.

Dragi tovariš in sobojevnik! V Ljubljani veje danes žalna zastava z Učiteljskega doma, ki si ga pomagal ustvariti in za katerega si žrtvoval toliko energij! Ni se še tako razmahnil, kakor si želel. Komaj v začetku svojega razvoja je! In tudi za ta začetek gre v dobri meri hvala Tebi, Dragi tovariš Jože! Ne Ti, ne mi nismo pričakovali, da Ti bo neizprosna smrt nenadoma skopala ta majhen in tih dom, v katerem boš počival na vekomaj. Vse prehitro je prišla neizprosna usoda. Težko nam je ob misli, da boš odslej ležal uklenjen v ta košček zemlje tih in miren, ko je bilo vendar tolike življenjske sile v Tebi. Težko nam je ob pogledu na to odprto jamo, ki sprejema vase Tvoje telo. Tolaži nas edino zavest, da ležiš v domači zemlji, ki si jo tako ljubil in katero si učil še druge ljubiti, da ležiš pod zasneženim Krvavcem, na katerega si bil tako tesno navezan; tolaži nas, da ležiš in počivaš sredi rojakov, katerim si vzgojil mlade generacije. Morda bodo baš pod vplivom Tvojega značaja vstali iz teh generacij kladivarji nove bodočnosti. To in pa Tvoje vztrajno, nesebično in uspešno delo za učiteljstvo in učiteljsko organizacijo bo najlepši spomenik na grobu Tvojega spomina. Počivaj v miru, dragi tovariš! Čast in hvala Tvojemu delu! Slava Tvojemu spominu!

Anketa o vajeniškem vprašanju

Stališče JUU sekcije za dravsko banovino

Delavska zbornica v Ljubljani je sklicala posebno anketo o vajeniških vprašanjih. Ta anketa se je vršila 25. marca v dvorani Delavske zbornice in so ji prisostvovali zastopniki zbornice TOI, zastopniki strokovnih organizacij mojstrov in delavstva, voditelji strokovnih nadaljevalnih šol in tudi zastopnik sekcije JUU za dravsko banovino.

Na tej anketi je bilo podano sledeče naše stališče:

Sekcija JUU za dravsko banovino pozdravlja sklicanje današnje ankete kakor tudi vsako stremljenje merodajnih faktorjev, povzdigniti moralno vzgojo in praktično izvežbanje vajencev, ki bodo kot pomočniki in mojstri v svoji stroki napredovali le tedaj, če se bodo teoretično izobrazili v strokovno nadaljevalnih šolah, praktično pa izvežbali v delavnicah, urejenih v samostojnih šolskih zgradbah. Pogoj za izvedbo programa, ki je predložen današnji anketi mora biti:

Pedagoško - didaktična in strokovna izobrazba vseh učiteljev. Tudi učitelji z akademsko izobrazbo bodo mogli uspešno voditi strokovne nadaljevalne šole in na njih z uspehom poučevati le tedaj, ako se bodo v posebnih pedagoških tečajih seznanili z duševnostjo vajenca; saj tudi osnovno šolski učitelji morajo obiskovati posebne strokovne tečaje za izobrazbo iz tako zvanih strokovnih predmetov. Osnovnošolski učitelji bodo še nadalje ostali najboljši vzgojitelji vajencev na strokovno nadaljevalnih šolah, ker poznajo vajence, ki spadajo že po zakonu o narodnih šolah tudi po dovršeni osnovnošolski dobi v delokrog učiteljevega dela na narodnem izobraževanju. Sekcija priporoča spremembo členov 48. in 50. uredbe o organiziranju strokovno nadaljevalnega šolstva, ker postavljata učitelje narodnih šol na zadnje mesto. Tudi se ne more sekcija JUU za dravsko banovino strinjati z izjavami v banovinskem šolskem odboru za strokovno nadaljevalne šole, češ, da so učitelji narodnih šol, vštevši celo meščanskošolske učitelje, nekvalificirani. Sekcija tudi odklanja izjavo člana banovinskega šolskega odbora, da se je enkrat za vselej ugotovilo, da strokovno nadaljevalne šole niso nikak monopol za osnovno šolsko učiteljstvo.

Tako mnenje o osnovnošolskem učiteljstvu je ustvarilo popolno nepoznavanje strokovno nadaljevalnega šolstva. 30 letnega dela osnovnošolskega učiteljstva v obrtno nadaljevalnih šolah pa ne more zasenčiti nobena nestvarna in neutemeljena izjava. Učiteljstvo je obrtno nadaljevalno šolo ustvarilo, jo organiziralo in tudi še nadalje rado sodeluje pri reorganiziranju in napredku te panoge naše prosvete.

Ker je danes na strokovno nadaljevalnih šolah le malo vajencev z zadovoljivo izobrazbo, ne sme strokovno nadaljevalna šola postati nikaka srednja ali delovodska šola. Zato moramo postopek pri pouku prilagoditi učenčevi individualnosti. Naše strokovno nadaljevalno šolstvo ne moremo vzporejati s strokovnim nadaljevalnim šolstvom drugih držav, zlasti s češkoslovaškim, to pa zato, ker moramo vedno upoštevati, da prihajajo na strokovno nadaljevalne šole v drugih državah vajenci z nižjo srednješolsko izobrazbo. Napredka v strokovno nadaljevalnih šolah ne bomo mogli doseči pri nas tako naglo kakor na Češkem. Po vzoru češkega strokovnega šolstva ne bomo mogli preurediti naših šol vsaj toliko časa, dokler bodo naši vajenci prihajali v obrt po večini z nepopolno osnovnošolsko izobrazbo. Zaradi tega bi prenagel korak v tej smeri pomenil prej zastoj nego napredek. Tudi v uredbi se je zavzelo napačno stališče s tem, da vajenci, ki so dovršili nižjo srednjo šolo, niso več obvezni obiskovati strokovno nadaljevalne šole, ker da so teoretično že usposobljeni za polaganje pomočniških izpitov.

Vajencu je potrebna tudi etična vzgoja, sicer bo vklopljen v človeško družbo kot surova, neobdelana materija.

Pri vzgoji in pouku vajencev moramo imeti v vidu zlasti deželo, ki daje v mnogih primerih še vedno kader zdravih, skrajno marljivih, vestnih, dostojnih in zlasti za praktične predmete zelo veščih vajencev.

Današnja anketa naj priporoča kraljevski banski upravi revizijo uredbe (Službeni list kr. banske uprave dravske banovine, dne 27. februarja 1935., 17. kos), ki naj se izvrši z zaslišanjem in upoštevanjem mnenja učiteljev na teh šolah. Zato naj kraljevska banska uprava pozove učiteljske zbore strokovno nadaljevalnih šol, da stavijo predloge za primerne spremembe. Tudi učni program naj obdelajo lokalne učiteljske konference. To je potrebno, ker se bojimo, da bomo prešli sicer preveč v srednješolski način poučevanja. Vsa snov pouka mora biti podana učencem na lahek in razumljiv način, da jo morejo vajenci dobro osvojiti in obdržati. Le tako je šola res koristna in so upravičeni tudi izdatki zanjo. Pri tej priliki moramo ugotoviti, da je današnja strokovno nadaljevalna šola mnogo dražja institucija kot prejšnja, kljub temu, da so se honorarji osnovnošolskemu učiteljstvu znižali.

Uredba o strokovno nadaljevalnem šolstvu bi morala biti samo okvirna. Le za kraje, kjer se pojavljajo prvi početki strokovno nadaljevalnih šol, pomeni sedanja uredba pridobitev v napredku. Vse stroške nadaljevalnih šol naj prevzame banovina, ker sicer bodo neizvedljivi vsi načrti, stavljeni na današnji anketi na dnevni red. Mnoge občine ne zmorejo prevelikih dajatev, zato je denarna pomoč banovine, države, trgovske in obrtne zbornice, industrije itd. nujno potrebna.

Končno pripominjamo, da smatramo za nujno potrebno temeljito proučitev socialnega stanja in tudi predizobrazbe prav vseh vajencev. Šele potem bodo dani pogoji za uspešno reorganizacijo strokovno nadaljevalnega šolstva.

Učiteljski pokret

Sestanek študijskega odseka „Učit. pokreta" v Ptuju

Četrti sestanek študijskega odseka bo v **nedeljo** 11. aprila ob ½10. uri v pritličju Mladike. Dnevni red:

1. Situacijsko poročilo — tov. Šegula.
2. Spremembe zakona o nar. šolah. — tov. Vizjak.
3. Slučajnosti.

K **sestanku vabimo tudi vse tov. šol. upravitelje** in ostale zainteresirance, ki jih prosimo, da smatrajo to kot redno povabilo. Na sestanku se bo obravnaval sekcijski predlog o reformi zakona. Tovariši naj na domačih učiteljskih konferencah **predhodno** razpravljajo o spremembah ter prinesejo **konkretne** spreminjevalne predloge s seboj.

Splošne vesti

TOVARIŠU
VINKU STOKLASU V SPOMIN!

Vrsto »starih šolnikov« se redčijo. V začetku meseca marca je omagal g. Vinko Stoklasa, nadučitelj v pokoju. Dolgo se je upiral smrti, nerad se je ločil od svojega idiličnega posestva v Zgornjem Leskovcu v bližini šole, kjer je delal v svojem vinogradu, vzornem sadovnjaku in čebelnjaku.

Rojen je bil dne 22. marca 1866. leta. Že leta 1884. je dovršil učiteljišče in 15. julija 1884. leta nastopil službo suplenta v Vitanju. Služboval je še v Žetalah, pri Sv. Roku pri Rogatcu in v Leskovcu v Halozah, kjer je služboval polnih 31 let do svoje upokojitve leta 1924.

Za svoje vzorno in vsestransko delo je prejel mnogo pohval, priznanj in diplom. Neumorno se je trudil, da Haloze gospodarsko in prosvetno dvigne, ter je tej pokrajini posvetil skoro vse svoje življenje. Lepa šolska palača s prostranimi prostori in zdravimi stanovanji za vse učiteljstvo ter zlati napis v veži šolskega poslopja so priča o njegovem delu.

Kot človek je bil zvest in odkrit tovariš, prijeten družabnik in dovtipen mož.

Dragi tovariš Vinko! Svetili se bodo vrhovi naših vinskih gričev, ki si jim bil v podnožju, kjer si živel in delal, gledali bodo na tvojo gomilo sladko! Pa če tudi ne posije žarek sonca v temo groba, predrl bo temo žarek spomina tvojih hvaležnih učencev in učenk, žarek spomina tvojih tovarišev in prijateljev.

Slava tvojemu spominu!

V. C.

Pošiljajte naročnino za »Popotnika« na ček. račun štev. 11.153 in ne na položnicah Učiteljske tiskarne.

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5,

ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

PESEM BREZPOSELNE UČITELJICE.

Na cesto bom šla
med brate in sestre
in bom z njimi pela
pesem o delu in mladih močeh,
ki nam ginejo v teh črnih dneh.
Kadar mi bodo moči pošle,
bom nate mislila.
Mogoče se bom nasmehnila,
mogoče bom zaplakala,
ali pa bom stisnila pesti
in velela srcu naj molči.

T. P.

— **Lep uspeh mladinskega pevskega zbora »Račkih škrjančkov« v Slivnici.** Na velikonočni pondeljek smo imeli zopet priliko poslušati koncert »Račkih škrjančkov«, ki so to pot vkljub dežju in snegu pohiteli iz Rač v sosednjo Slivnico, da ponovno pokažejo javnosti, kako lepa je naša narodna in umetna pesem. Zbor, dasiravno številčno malo šibah, spada med naše najbolje mladinske zbore; predvsem med tiste, katerih namen ni borba za čast prvenstva nad ostalimi. — Tov. Jože Zorn, pevovodja Račkih škrjančkov, je pokazal, da popolnoma razume in obvlada tehnično in umetniško stran vodstvo zbora. Interpretacija posameznih pesmi je nekoliko svojstvena, vendar v skladu s celoto pravilna, vokalizacija čista in jasna. Odlični so prvi in drugi alti, zbor kot celota pa je v dovršeni formi. Pevovodji in zboru moramo k uspehu kar najiskreneje čestitati. Čast takim delavcem. Koncert so obiskali tudi glasbeniki iz Ljubljane in Maribora ter mnogi tovariši iz sosednjih srezov.

— **Pibrovec Leo,** šol upravitelj z Jesenic je praktično preizkusil celostno (globalno) metodo in je svoje preizkušnje popisal. O tem bo izdal tekom 5 tednov knjigo, ki jo bo razposlal na šole in učiteljstvo. Da bo mogel določiti naklado, prosi tovariše (ice) naj sporoče, koliko knjig bi naročila posamezna šola. Cena knjigi bo določena od 12 do 14 din. V uvodu knjige boste čitali tudi zgodovino čitalnih metod, ki vam bo marsikaj razjasnila. — Podpirajte prizadevanja svojega tovariša.

— **V začetku maja** izide: Ilke Vaštetove »Roman o Prešernu« z ilustracijami priznanega umetnika E. Justina. — Obsega ca. 400 strani. — V romanu nastopa poet z vsem krogom svojih sorodnikov, prijateljev in znancev, svojih oboževank in svoje usodne mu ljubice. Pisateljica ga je slikala takšnega, kakršen je bil: velik duh, a človek, ki premnogokrat omaguje v borbi s svojo toplo krvjo, pa se vendarle zopet in zopet vzpenja po trnjevi poti do pravega človečanstva.

— **Upravitelj ptujskega sreza!** Sestanek je radi tehtničnih ovir preložen na 11. aprila. Podrobnosti glej v rubriki »Učit. pokret«.

— **Društvo upokojenega učiteljstva v Ljubljani** vabi k pristopu ne le učiteljstvo temveč tudi druge državne uradnike in njih žene in vdove pod popolnoma enakimi pogoji — saj bo sedaj po izpremembi društvenih pravil mnogo uspešnejše delovalo. — Pristop je olajšan s tem, da so upokojenci do 55. leta starosti, ki niso pristopili prvo leto po upokojitvi oproščeni doplačil; starejši pa lahko morebitna doplačila plačajo ob pristopu v obrokih, ali se ta znesek pozneje odtegne od posmrtnine. Člani, ki so že najdalje časa v društvu, bodo vseh prispevkov oproščeni, v kolikor je to možno nadomestiti iz obresti rezervnega fonda. — Nad 65 let stari v bodoče ne bodo več sprejeti. Ti lahko pristopijo le tako dolgo, dokler niso nova pravila odobrena. H.

— **Maturanti in maturantke mariborskega učiteljišča iz l. 1927.!** Letos poteka deseto leto, odkar smo šolskim klopem rekli zadnji zbogom in se z grenko prisluženimi spričevali — legitimacijami za življenje — napotili v življenje. Deset let dela za narod je za nami. Mnogo upov in načrtov se je podrlo tačas, za marsikaj nas je življenje ogoljufalo. Na vse štiri strani naše zemlje nas je razteplo, zdi se mi, da je potreba večja ko kdajkoli popreje, da se za dan ali dva srečamo v prelepem Mariboru. Najprimernejši čas sestanka bi bil vsekako v prvi polovici meseca julija. Naprošam Vas, da mi po dopisnici prijavite svoj pristanek na sestanek in se eventualno podrobno izrečete za kraj, čas in program naše obletnice. Parola nas vseh naj bo: »Tovariši in tovarišice letnika 1927 iz Maribora gremo letošnjo desetletnico skupno obhajat v Maribor!« Podrobnejše o sestanku bo pravočasno objavil naš »Učiteljski tovariš«. — Zdravstvujte! **Lojze Zupanc,** učitelj, Stara cerkev pri Kočevju.

— **Maturantom moškega učiteljišča v Mariboru iz leta 1907.** Čas beži. Samo par mesecev še, pa bomo rekli, da smo maturirali pred 30 leti. Naše gmotno stanje nas seveda močno priklenja na službeni kraj, vendar preko 30 letnice ne smemo iti. Vsaj par uric posvetimo mladostnim spominom. Dobil sem tozadevni poziv od avstrijskih tovarišev za sestanek v Mariboru. Mogli bi imeti pa tudi samo slovenskega v Slov. Bistrici ali kje drugod. Prosim vas, javite se mi takoj s svojimi željami, da lahko odgovorim avstrijskim tovarišem in da pripravimo vse potrebno. **M. Rismal,** Slov. Bistrica.

— **Šolski upravitelj v Marenbergu** išče k dvema otrokoma mlado, pridno služkinjo. Po možnosti naj zna nekaj kuhanja — pogoj pa je ljubezen do otrok in srčna kultura. — **Božidar Tomažin.**

Kaj vse pišejo
o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—l **Učiteljice - žene drž. uradnikov.** To je naslov članka v »Našem glasu« od 1. IV., iz katerega posnemamo: Iz časopisnih vesti je razvidno, da je bil v finačni zakon vnešen amandman, po katerem se morajo odpustiti iz službe vse one učiteljice, ki so poročene z neučitelji. V mnogih primerih bo to tudi udarec za družino, ki bo odslej navezana samo na plačo očeta. Potrebno bi bilo, da se skuša doseči spremembo te odredbe v toliko, da ostanejo v službi vsaj tiste učiteljice, ki so žene nižjih in srednjih državnih uradnikov do vštete IV. pol. skupine 2. stopnje.

—l **»Šolske prilike v Sloveniji«** se imenuje uvodnik v »Mariborskem večerniku« od 25. III., ki se bavi obširno z govorom senatorja Puclja v senatu, kjer je kritiziral postopanje ref. Erjavca in nadz. Štruklja.

—l **»Beseda slovenskega učitelja«** je naslov članku v »Neodvisnosti« od 27. III., kjer stoji med drugim: Mlajše učiteljstvo v mariborskem okrožju že več mesecev proučuje težek problem. Prišli so do spoznanja, da je samo ena edina pot, ki vodi v bodočnost: proč od zastarelih političnih fraz, neodvisno od bivših narodnih voditeljev se pripravljajmo na ono dobo, ko bo v narodnem kolektivu vzklilo novo blagostnje. Parola je: proučevanje vasi in najbližji stik z življenjem ljudstva bodisi na vasi ali v industrijskem kraju.

—l **13. plača za uradnike.** »Mariborski večernik od 30. III. piše: Iz nekega beograjskega humorističnega lista posnemamo: Na vest, da je senator Hribar predlagal, da se uradnikom prizna 13. plača je uradniško udruženje takoj sklicalo izredno sejo, na kateri so sprejeli sledečo resolucijo: če se uradnikom res prizna 13. plača, bo to največje čudo 20. stoletja.

—l **Slovenskim šolarjem slovenske šolske knjige.** To zahteva v daljšem uvodniku »Domoljub« od 1. IV. in zahtevo utemeljuje takole: Tako imenovani enotni učbeniki za vso državo so sicer deloma tiskani za naše šole v slovenščini, a njih vsebina je za nas naravnost poniževalna. Te knjige nikdar ne govore o Slovencih kot o narodu, temveč kot plemenu. Za našo zgodovino, za naše pisatelje in umetnike je v knjigah le malo prostora in še to izmaličeno, da se celo šolarčki iz knjig norčujejo.

—l **V vseh katoliških cerkvah v Nemčiji** se prečitali okrožnico papeža, ki v njej protestira proti kršitvam konkordata. Okrožnica ostro obsoja narodno - socialistično plemensko teorijo, ki je protikrščanska. Okrožnica nadalje poudarja, da ne bo nikdar priznala šol, v katerih uče verouk prosvetni učitelji. (Trgovski list« 24. III.)

Cenj. učiteljstvu nudi 5% popusta
pri nakupu nova galanterijska in modna trgovina
CUZNAR STANE
Ljubljana, Frančiškanska ulica 4
Velika izbira aktovk, denarnic in torbic
Oglejte si izložbe!

—l **Gluhonemi v borbi za osnovno šolo.** Društvo gluhonemih v Ljubljani je priredilo po dveh zelo uspelih nastopih v Ljubljani in Novem mestu tudi dve zelo uspeli kulturno-propagandni prireditvi 3. t.m. v Celju, drugi dan v mariborskem narodnem gledališču ob udeležbi zastopnikov prosvetne in cerkvene oblasti ter veliki udeležbi javnosti. Vodstvo tega pokreta je v rokah našega tov. Vinka Rupnika, strokovnega učitelja na ljubljanski gluhonemnici. — »Slov. narod« od 5. aprila piše med drugim: »Sedaj, ko smo Slovenci združeni v dravski banovini, je zavod v Ljubljani za nas mnogo premajhen, ker ni bil zgrajen za sedanji teritorij. Dravska banovina je sedaj tako prostrana in ima toliko gluhonemih revežev, ki ne pridejo do prepotrebne šolske izobrazbe, da je skrajni čas, da se gluhonemnica v Ljubljani primerno razširi — še bolje bi pa bilo, če bi se osnoval tak zavod v Mariboru. — »Slovenec« od 6. aprila: Uvodno besedo je govoril g. Sitar, ki je naglasil, da je namen nastopa predvsem ta, da se dokaže koristnost in potreba šolskega izobraževanja vseh gluhonemih ter njih delovne zmožnosti. V obeh uprizorjenih igricah je društvo svoj namen dokazalo — občudovali smo spretnost režiserja, obenem pa spretnost šol, ki naredijo tudi gluhoneme ljudi sposobne za udejstvovanja v človeškem občestvu. — »Jutro« od 6. aprila pa: Na močno presenetljiv način so pokazali, kako odlične uspehe je dosegla z njimi šola, ki jim je vrnila dar govora in jih usposobila za razne poklice. Posamezniki so se dobro vživeli v svoje vloge in so tudi govorili docela razumjivo. Prireditelji in nastopajoči so s svojimi javnimi nastopi uvedli najboljšo propagando za izboljšanje položaja gluhonemih, ki so vredni vse podpore javnosti in pristojnih činiteljev.

—l **Na članek o mladinski književnosti pri nas,** ki je izšel v »Novostih« od 27. III. piše »Slovenski dom« od 27. III. »da naša mladina prežveči mnogo več tiskane besede, kakor pa starina. Samo, ko bi bila ta tiskana beseda v enem ali drugem primeru taka, da bi rekli, da služi duhovnemu dvigu in vzgajanju slovenske zavesti v naši mladini. Tako pa je velikokrat nasprotno, saj vemo, da se naši najnežnejši mladini o slovenstvu niti več ne sanja, vse po zaslugi njenih vzgojiteljev(!)«.

—l **Nadprodukcija učiteljskega naraščaja.** Pri razpravi o proračunu ministrstva prosvete je prosvetni minister rekel med drugim: V dravski banovini so šole brez kontrole producirale iz leta v leto večje število učiteljskih kandidatov, tako da je zdaj 600 do 700 mladih ljudi brez zaslužka. K temu pripominja »Slovenec« od 6. IV., da so na treh samostanskih učiteljiščih (uršulink in šolskih sester) sprejemali le toliko učenk, kolikor je bilo zakonito predpisanih, in da so bili ti zavodi pod strogim nadzorstvom ministrskih odposlancev. Nadprodukcijo da so zakrivile nesmiselne in nepotrebne paralelke na državnih zavodih, ne pa samostanska učiteljišča.

—l **Za več gospodarskega pouka na šolah** se zavzema »Trgovski list« od 26. III.

Učiteljski pravnik

—§ **Vprašanje: K. A.** Ali pripada poročeni učiteljici, katere mož je zdravnik in ne bivata v skupnem službenem kraju — stanovanje (stanarina) in kurivo in koliko?

Odgovor! Po § 30. fin. zakona za leto 1933./34. ne pripada niti stanarina niti kurivo, ne glede na to, kje in kako bivata taka zakonca.

—§ **Vprašanje:** T. T. — V. D. 1. Nameravam se vpisati v višjo pedagoško šolo. Ali mi sedaj, ko je banovina prevzela tudi stanarino in kurivo, pripadata poleg popolne plače tudi omenjena stanarina in kurivo, ker bom na dveletnem študijskem dopustu? 2. Istočasno kot za pedagoško šolo, bom zaprosil za prevedbo iz pripravniške v IX. skupino. Ker so za obe prošnji potrebni nekateri enaki dokumenti, prosim za pojasnilo, kam naj priložim originale: za pedagoško šolo ali za prevedbo?

Odgovor! Ad 1. Banovina osporava izplačevanje stanarine učiteljem, ki so na študijskem dopustu. Posameznik bi si moral inštančnim potom (§ 114. zak. o obč. uprav. postopku) izposlovati končno odločbo glede pripadnosti stanarine.

Ad 2. Originale listin morate priključiti brezpogojno prošnji za prevedbo v IX. skupino.

—§ **Vprašanje: H. S. iz Sl. K.** 1. Z novim proračunskim letom je prevzela izplačevanje stanarin banovinska uprava. Ali je treba za to v plačilne liste vstaviti novo rubriko? Ker je treba stanovanje vnaprej plačati, bi bilo dobro, da se to uredi že za april. 2. Ali je potrebno, da napravim ponovno prošnjo za napredovanje v 8. skupino, ker že čakam 1½ leta na rešenje in so med tem že napredovali moji tovariši iz iste skupine, da, celo oni, ki so pred 3 meseci vložili prošnjo za 8. skupino?

Odgovor. 1. Zadeva se uredi po navodilih, ki jih izda oblastvo. 2. Napredovanja se vrše po § 48. uradn. zakona **samo na izpraznjena mesta** dotične skupine, zato bo treba pač čakati, da pride posameznik na vrsto. Isti paragraf določa v 2. odstavku, da se mora voditi za poedine stroke seznam uslužbencev **po činu** (ranglista), ki se določa po odredbah tega zakona, t. j. po § 102. uradn. zakona, v tem redu: a) po skupini; b) po dolgosti službe v isti skupini (če je došlo več uradnikov hkrati v isto skupino, se določi čin); c) po činu položaja, s katerega je prišel; č) po dolgosti službe vobče; d) po datumu rojstva. — Po 3. odstavku § 48. uradn. zakona je vsak uslužbenec upravičen pregledati **»ranglisto«** in zahtevati popravek od pristojnega oblastva, ako smatra, da mu čin ni pravilno odrejen. — Ker niste na jasnem, lahko vložite prošnjo za pojasnilo, ali je došla prošnja na pristojno mesto.

—§ **Vprašanje: M. V. iz O.** Ali sem upravičen zahtevati od krajevnega šolskega odbora stanarino in drva, ker sem radi bolehnosti ter radi krajevnih in rodbinskih razmer primoran stanovati pri svoji družini v sosednjem šolskem okolišu?

Odgovor: Stanarina vam pripada, ker je sestavni del službenih prejemkov, ako vam ni dodeljeno naturalno stanovanje, drva pa sploh pripadajo.

—§ **Na vprašanja: R. I. iz G.** sporočamo, da so stalni nasadi v šolskem vrtu last krajevnega šolskega odbora pa naj jih je zasadil kdorkoli. Zadeva lat in soh je tako malenkostna, da se ne izplača o njej govoriti na tem mestu in tudi ne iz zgoraj povedanega razloga. — Glede izplačila obresti ima vsak zavod v zaščiti posebne predpise, zato se informirajte pri »neki hranilnici« — kakšni predpisi in določbe veljajo zanjo in uredite zadevo z njo.

Mladinska matica

—mm **Velikonočna številka »Novosti«** prinaša obširen članek o slovenski mladinski literaturi. Z naslovom čez 3 kolone in z gradivom, ki obsega skoro vso stran lista, poudarja posebno zaslugo MM za razvoj slovenske mladinske književnosti v zadnjem času.

Naj navedemo nekaj značilnih mest iz tega obširnega članka:

Slovenci prekašajo s svojo knjižno kulturo in produkcijo brez dvoma Hrvate in Srbe, po veliki verjetnosti bi se moglo celó trditi, da prekašajo — sorazmerno seveda — tudi ostale zapadnoevropske narode. Člankar navaja tu vse večje knjižne družine in založbe in prihaja do zaključka, da izdajajo samo te najmanj 500.000 izvodov knjig.

V nadaljnjem govori o mladinski produkciji. Vsi mladinski listi, namenjeni osnovnošolski mladini, izhajajo v nakladi od 45.000 izvodov, »Naš rod« sam pa v 22.000 izvodih. Tako v Sloveniji skoro ni družine, ki ne bi bila naročena vsaj na en mladinski list. Izven vsake diskusije je, govori dalje članek, da je »Naš rod« najreprezentativnejša slovenska, in gotovo tudi jugoslovanska mladinska revija. Da se je list tako razširil, gre zahvala brezhibni upravni organizaciji in visoki stanovski zavednosti slovenskega učiteljstva, pa tudi v isti meri uredništva, ki nudi mladini vse, kar je v današnjih razmerah možno dati.

Predaleč bi nas privedlo, če bi hoteli analizirati umetniške, vzgojnoestetske in splošno vzgojne kvalitete publikacij Mladinske matice. Človek, ki ima vpogled v mladinsko književnost velikih zapadnoevropskih narodov, lahko z mirnim srcem trdi, da kakovost publikacij MM niti malo ne zaostaja za kvaliteto nemške in italijanske mladinske književnosti. Posebno pažnjo zasluži tudi oprema publikacij, ki prekaša vse, kar se je doslej v Jugoslaviji v tem pogledu napravilo in ne zaostaja niti v tem pogledu za bogatimi evropskimi narodi.

Govoreč o skupni nakladi knjig Mladinske matice, pravi, da doseže z letošnjimi knjigami že en milijon izvodov.

O uredniku Ribičiču pravi, da je eden najplodovitejših in najboljših mladinskih pesnikov, ki združuje v sebi vse vrline, ki so potrebne dobremu uredniku mladinskih publikacij. On pozna otrokovo psihologijo, njegovo čustveno izživljanje, njegov okus in estetsko vzgojni element. Ribičičeva zasluga je tudi, da si je znal pridobiti za sotrudnike najboljše slovenske književnike. Tu navaja list predvsem imena pisateljev, ki so znani tudi na Hrvaškem, kot Župančiča, Preglja, Finžgarja, Meška, Bevka, Golarja in druge.

Ostali del članka govori o literarnih nagradah in honorarjih MM in zaključuje s trditvijo, da je MM po številu druga knjižna družina, da pa glede na umetniško-kulturni značaj spada na prvo mesto.

Članek je vzbudil povsod veliko pozornost, tako, da je izšel v ponatisku tudi v zadnji številki »Narodne prosvete« iz Beograda. Kratke izvlečke pa so prinesli tudi »Slovenski narod«, »Slovenski dom« in drugi listi.

—mm **Seja »Mladinske matice«,** kjer se bo sklepalo o literarnih nagradah, bo danes, v petek 9. aprila. Izid bo objavljen v prihodnjem »Učiteljskem tovarišu«, pa tudi v dnevnem časopisju.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—p **Vse člane(ice) UPZ,** ki so se udeležili turneje v marcu, vljudno naprošam, da vrnejo note še tekom tega meseca tajništvu zbora. Mape in glaske močno ovijte in jih pošljite kot **tiskovino!** Zavedajte se, da moram urediti arhiv in vrniti izposojene glaske Glasbeni Matici. Istočasno naprošam tudi ostale člane, da vrnejo partiture: Primera, Pevec, Mlado leto kliče. — **Arhivar.**

Šolski radio

—r **XXVI. teden.** Torek, 13. aprila bo predaval g. profesor Rafael Bačar: **»Križem po Sloveniji«**, prirodopisne sličice iz raznih krajev naše ožje domovine. — Naši prirodoslovci (Haequet, Scopoli, Zois, Freyer, Dežman, Erjavec, Seidl itd.) od nekdaj do danes. Prirodopisne revije. — Kakšna je bila Slovenija v prejšnjih geoloških dobah. Živalstvo in rastlinstvo v vrvenju časov; posamezne sličice. Razvoj rastlinskih in živalskih združb. Borba na življenje in smrt; izumirajoče rastline in živali. Zakaj? — Naši gozdovi, travniki, polja, barja in vodovja; njih rastlinstvo in živalstvo (s posebnim ozirom na barja in jezera; opis ljubljanskega barja, Cerkniškega jezera). Naše prirodne lepote in njih zaščita. Naše rudno bogastvo; sličice iz mežiškega, trboveljskega in drugih rudnikov. II.—III.

V petek, 16. aprila bo predaval g. Oskar Hudales: **»Z našimi splavarji do Beograda.«** Razpored: Čez jezove po Savinji do Celja. Srečanje s Savo. Nevarnosti visoke vode. V zagrebškem »pristanišču«. Po plodni Posavini. Veter kot zaveznik in sovražnik. V megli pred Beogradom. V prestolici. Povratek z vlakom. Kot priprava za oddajo služijo: zemljevid Jugoslavije, slike in razglednice ter knjigi »V poročju bistre Savinje« in »Postelja gospoda Fibriha«. II.—III.

—r **V kmetijskem radiu** bo predaval v nedeljo 11. aprila ob 17. uri g. inž. Jože Černe: Pridelovanje in pomen krmskih rastlin za živinorejo.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto, dne 17. aprila, ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Predavanje dr. Franta Misa. 4. Razmotrivanja glede predlogov za izpremembo šolskega zakona. 5. Slučajnosti. — V petek 16. t. m. se vrši seja upravnega in nadzornega odbora, in sicer ob 18.30 na osnovni šoli v Novem mestu. **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE bo zborovalo dne 10. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v narodni šoli v Kozjem s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Došli dopisi. 3. Situacijsko poročilo nam bo podal g. M. Kumelj, tajnik sekcije za dravsko banovino. 4. »Učit. pokret« — tov. Vekoslav Perper. 5. Slučajnosti. 6. Predlogi. Počastimo gosta v čim obiljnejšem številu! — **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA bo zborovalo v soboto 17. aprila 1937. ob 9.30 uri na osnovni šoli **bežigrajski** v Ljubljani. **Dnevni red:** 1. Poročila društvenih funkcionarjev. 2. Učiteljska samopomoč (tov. Lojze Kolenc). 3. Celjska gospodarska in kreditna zadruga (tov. Edo Turnher). 4. Podmladek Rdečega križa (tov. Marija Robidova). 5. Predlogi za spremembo zakona o narodnih šolah (tov. Ivo Mihelič. 6. Roditeljski list Pedagoške centrale v Mariboru (tov. Jože Župančič). 7. Društvene zadeve. 8. Slučajnosti in nasveti, prosti predlogi. 9. Nova narodna šola bežigrajska — naša najmodernejša šolska stavba. **Opis in vodstvo po stavbi** (šol. uprav. tov. A. Lovše). **Vse zaostankarje na članarini vabimo, da uredijo dolžnosti napram društvu. Na zborovanju bo tov. blagajnik Janez Kopriva razgrnil članski seznam, iz katerega bo razvidno točno stanje vplačil in dolgov našega članstva.** Pot k bežigrajski šoli vodi po Tyrševi (Dunajski) cesti do artilerijske vojašnice in tam na levo. (Od kolodvora do šole 20 minut.) — **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG bo zborovalo v soboto 20. aprila t. l. v Krčevinski šoli ob pol 17. uri popoldne. Razen običajnih točk je na dnevnem redu še: volitev skupščinskih delegatov in predavanje tov. M. Vaude »Poskus opazovanja vaškega otroka v življenjskih slikah, merodajnih za vzgojo.« Kot že zadnjič omenjeno, pripravite zborovalci(ke) tudi svoje vtise opazovanja vaškega otroka. Pripravite tudi iz prakse vznikle predloge za pravilnik k zak. o nar. šolah. — Članarinski dolžniki, prečitajte si § 20. novih pravil JUU! — Ob pol 9. uri je seja upravnega in nadzornega odbora ter vseh ostalih izvoljenih društvenih funkcionarjev. Pričakujemo polnoštevilno udeležbo! — **Odbor.**

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA vabi svoje člane na zborovanje, ki se bo vršilo v soboto 10. aprila ob 10. uri v prostorih narodne šole v Črenšovcih. Dnevni red bo sledeč: 1. Poročila odbornikov. 2. Dopisi in predlogi. 3. Predavanje. 4. Slučajnosti. — Zamudniki na članarini naj se do zborovanja spomnijo tudi članskih dolžnosti in naj po možnosti poravnajo zaostanke tov. blagajniku. — **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOLICA VZHODNI DEL bo zborovalo v **pondeljek** 19. aprila 1937. ob 9. uri v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Stanovske zadeve. 2. O smernicah k spremembam šol. zakona. 3. Raznoterosti. — **Ker je točka 2. dnevnega reda za vse članstvo aktualne važnosti se prosijo vsi k sodelovanju, da se v skupnem delu zbero enotne spremembe in naj zato vsaka šola že doma predela snov, ter vsaj tri dni pred zborovanjem pošlje tako premišljene predloge društvenemu predsedniku. Na dan zborovanja bomo te predloge pretresali. — Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAHODNI DEL bo zborovalo dne 17. aprila 1937. ob 9. uri v magistratni sejni dvorani v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. — **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD v mesecu aprilu **ne bo** zborovalo, ker odide precej članov k praktičnemu izpitu, med njimi tudi tov. tajnica. — **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO SREZA ČRNOMELJ - METLIKA bo zborovalo dne 17. aprila 1937. ob 12.30 uri v drž. nar. šoli v Črnomlju. — Dnevni red bo javljen z okrožnico! — Zaostankarji, plačajte članarino, ki znaša mes. 19 din, odnosno 12 din za z učit. poročene učiteljice. Nasvidenje v Črnomlju, 17. IV.! — **Odbor.**

= JUU — SRESKI DRUŠTVI CELJE IN ŠMARJE PRI JELŠAH bosta zborovali skupno v soboto 10. aprila s pričetkom ob 9. uri dop. v mestni narodni šoli v Celju z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. »O ideoloških osnovah sodobnega gledališča«, predava režiser Nar. gledališča v Ljubljani g. Ciril Debevec. 3. Dopisi in predlogi. 4. Slučajnosti. — Uro prej, t. j. ob 8. uri bo istotam sestanek vseh, ki se zanimajo za delo in težnje »Učiteljskega pokreta«. Društvena knjižnica bo poslovala. K polnoštevilni udeležbi vabita upravna odbora.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER bo zborovalo v soboto, dne 10. aprila v Slatini Radencih, ob 10. uri. — Predaval bo prosvetni inspektor v pokoju, g. dr. Poljanec o svobodi in avtoriteti v vzgoji, eventualno tov. Porekar o potovanju po Nemčiji. Pretresli bi pa po možnosti tudi izpreminjevalne predloge k šolskemu zakonu. — Zborovanje je celodnevno. — **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOŠTANJ bo zborovalo v soboto, dne 10. aprila t. l. v Slovenj Gradcu, skupno s slovenjgrajskim in dravograjskim učit. društvom. — Po prihodu vlaka ob 10. uri bo tuk. društvo zborovalo v narodni osnovni šoli. — Ob 11. uri bo skupno zborovanje vseh treh društev s sledečim dnevnim redom: 1. Osebnost E. Adamiča, predava tov. Mahkota iz Hrastnika. 2. Koncert Mladinskega pevskega zbora in pomnožen. učit. okteta iz Šoštanja. Ker je zborovanje posvečeno pok. E. Adamiču, bodo pete le Adamičeve skladbe. — **Odbor.**

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH je zborovalo dne 13. febr. 1937. ob 10. uri v Rogatcu. Navzočih 39, t. j. 57,3 %. Tov. predsednik pozdravi navzoče, med drugimi še posebno tov. predavatelja Gerlanca ter novo pristopivše člane. Nato objavi dopise, kolikor jih še ni bilo objavljenih, ter raztolmači posebno dopis glede zakasnelosti mesečnih prejemkov. Vzamemo na znanje tudi dopis sekcije o razdelitvi podpornega fonda, po katerem bo prejemala sekcija 1 din, društvu v njegove svrho pa bo ostalo 2 din. — Predavanje tov. Gerlanca o ekskurziji v ČSR je bilo temeljito in zanimivo. V dveurnem govoru nam je predavatelj prikazal celoten razvoj češkoslovaške reformne šole, ki jo je započel V. Přihoda ter si polagoma osvaja čsl. šolstvo. Primerjaje z našim, napreduje čsl. šolstvo zares v smislu življenjske šole. Končno nam je podal še zanimivo sliko o potovanju samem. — Pri slučajnostih predlaga tov. Sotošek, da se priključimo predlogu, ki ga je osvojilo celjsko učit. društvo dne 5. dec. 1936. ter je bil v celoti objavljen v »Učiteljskem tovarišu«. Predlog je bil soglasno sprejet! Tov. Štefanciosa Tone pa predlaga sledeče:

1. Šolska oblast izdaj odlok za enotno uporabo znakov v računstvu za množenje križ (×) ali pika, decim. pika ali vejica!

2. Odpravijo naj se nepraktični katalogi in dijaške knjižice ter uvedejo zopet cenejši ter preglednejši matični listi in izkazi o šol. napredku.

3. Uvedejo naj se zopet praktične in pregledne šolske matice.

4. Učiteljstvu se naj dovoli vsaj 1 krat na leto brezplačna vožnja po državi radi spoznavanja domovine za uspešnejši pouk v domoznanstvu. Predlog sprejet! — Zborovanje zaključeno ob 13. uri.

Verk Miloš, preds. **Oskar Rataj**, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA je zborovalo dne 20. febr. v Murski Soboti. Udeležba 65 %.

Tov. predsednik je pozdravil navzoče članstvo in poudarjal, da je treba dandanes učiteljstvu javnega pogleda na sklop družabnih vprašanj, ki ga obkrožajo, in pa poznanja samega sebe, svojega položaja in svoje naloge. Kvaliteta je najvažnejši element vsake organizacije. V naši stanovski organizaciji imamo dovolj širok okvir za svoje stanovsko prizadevanje, zato odklanjamo ustanavljanje političnih klubov.

Med čitanjem dopisov je prispel predavatelj g. prof. Šilih, zato prekine tov. predsednik obravnavo društvenih zadev in da besedo g. predavatelju. Prisrčno pozdravljen nam je g. profesor razvil v dveurnem govoru svoje misli o »Reorganizaciji osnovnega šolstva«. Njegova izvajanja so bila v kratkem sledeča: Šola mora biti odsev potreb družbe. Socialne formante pa, ki naj določajo obliko šole, se vedno izpreminjajo, večna je samo snov, ki jo oblikujemo, otrok. Zato ne smemo slediti zahtevam dobe, ne da bi se ozirali na otroka. Zgolj sociološka reforma bi bila zgrešena, če se ne sklada z mladinoslovnimi dejstvi.

Glavne formante, ki bi hotele, da postane šola drugačna kakor je, so: 1. šola naj bo življenjska, kos resničnega domačega življenja in mora biti zakoreninjena v lastnem narodu, ne izključujoč povezanosti s človeštvom. 2. **ideja socialne pravičnosti, 3. delo.**

Vsak naj bo tako izobražen, da postane delaven in koristen član naroda.

Kakšno obliko bi morala imeti šola, ki bi vse to spajala? Enotna šola s štirimi stopnjami, otroški vrtec, osnova šola, nižja in višja, strokovni tečaji in ljudske visoke šole. Tudi učiteljska izobrazba bi se morala reformirati v pedagoški akademiji, reformirati pedagoške šole, strokovna izobrazba z visokošolskim značajem.

Učiteljstvo je bilo g. profesorju zelo hvaležno za lepo in temeljito predavanje, kar mu je izrazilo z živahnim ploskanjem. Predsednik pa se mu je prisrčno zahvalil in pripomnil, da smo imeli vse elemente za zgraditev dobrega šolstva že tedaj, ko je nastala Jugoslavija, toda žal, da je bilo v nas preveč hlapčevske mentalitete. Tla v Prekmurju pa so subjektivnim razmeram za šolstvo še danes zelo ugodne, če bi jih ne oviralo slabo materialno stanje ljudstva.

Nato so se obravnavale društvene zadeve. Ponudba glede odkupa uradne sreske učiteljske knjižnice se odkloni, ker je knjižnica uradna ustanova in društvo nima pravice do nje. Tudi so knjige zastarele in število ne ustreza več seznamu.

G. prof. Šilih prosi učiteljstvo za aktivno sodelovanje pri Roditeljskem listu, ki bo začel na novo izhajati. Tov. predsednica ženskega odseka prečita dopis sekcije. Z ustanovitvijo odseka pri sekciji se navzoče strinjajo, saj je šla iniciativa zanj iz našega društva.

M. Štubelj, preds. **Kramberger J.**, taj.

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke cene spomladanskega volnenega blaga za **plašče, kostume, kompleje** *in* **obleke.**
Pralno blago in čudovito lepe svile.
Za cenj. učiteljstvo posebne plačilne ugodnosti
!
A. ŽLENDER
manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH je zborovalo dne 6. febr. 1937. pri Sv. Lenartu v Slov goricah.

Po uvodnih formalnostih je podal tov. predsednik situacijsko poročilo. Po čitanju dopisov se je razvila debata ter so bili soglasno sprejeti sledeči sklepi:

Stanovske liste naj dobivajo vsi tov. pripravniki brezplačno, ker so vsi v istem slabem gmotnem položaju.

Da se ne bi delovne sile učiteljstva cepile, se smatra za nepotrebno osnovanje posebnega odseka učiteljic pri sekciji. Delujmo enotno pri sekciji v procvit našega Udruženja.

Soglasno se sklene, da društvo pristopi k »Učit. domu v Mariboru z enim deležem po 100 din.

Nato je predaval tov. Meško Jakob o temi: »Učitelj v Cankarjevih delih«. V uvodu je navajal razne vplive in okolje, ki so oblikovali Cankarjevo osebnost in ga nam postavili takega, kot ga poznamo. Našteval je vsa važnejša dela, v katerih opisuje učitelja. Cankar slika učitelja večinoma kot idealista, na katerega pritiskajo od vseh strani sile razmer in še posebno krajevni mogotci. Njegovemu veselju do dela se stavijo različne ovire, da slednjič marsikateri pod temi omaga. Žigosa tudi primere, kjer učitelj preveč krivi hrbet. Predavatelj je prečital tudi nekaj izvirnih odstavkov iz Cankarjevih del, kar je napravilo predavanje še zanimivejše.

Vsi navzoči so z velikim zanimanjem sledili izvajanju predavatelja, ki je žel za svoje skrbno pripravljeno predavanje obilo priznanja.

Prečitali so se tudi razni dopisi učiteljskih gospodarskih ustanov. Pristop se je priporočal vsem navzočim.

Soglasno se je sklenilo, da bo prihodnje zborovanje pri Sv. Trojici v Slov. goricah, meseca aprila.

Košenina Vlado, preds. **Urban Valerija**, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je zborovalo dne 6. marca 1937. v Krškem. Zaradi slabega vremena je bilo navzočih le 46 članov, t. j. 37%.

Tov. predsednik se po uvodnih besedah spominja umrlih tovarišev Gabrška Frana in Adamiča Emila in poda situacijsko poročilo. — Sledili sta tajniško in blagajniško poročilo.

Tov. Jurančič Josip je predaval o »krvnih zadrugah« v Srbiji. Predavanje je bilo vseskozi zanimivo in poučno Zbudilo je željo, da bi nam podal še kaj podobnega iz svojega bogatega znanja in izkustev. Povedel nas je v zadruge na jugu, nam prikazal socialne, moralne in etične dobrine teh zadrug, jih primerjal z družinami, ki ne žive več v zadrugah in vzporedil naše razmere z onimi.

Tov. Stoviček Slava je bila izvoljena za poverjenico »odseka učiteljic«.

Tov. Jurančič referira o učiteljskem pokretu. Da se delo temeljito pripravi, je bil razgovor preložen na prihodnje zborovanje.

Pri slučajnostih se je razvila živahna debata in so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. Napredovanja naj se izvrše upoštevajoč dobo, ki jo je kdo prebil v kateri izmed skupin.

2. Prepreči naj se časopisne napade na učiteljski stan in da učiteljstvu možnost, da more odgovoriti na te napade.

3. Učiteljstvo naj se ocenjuje po šolskem delu. Izvenšolsko naj se vsak udejstvuje pri onih kulturnih in gospodarskih ustanovah, za katere čuti zmožnost. V tem smislu se naj tudi izpremenijo tozadevne odločbe v zakonu o narodnih šolah.

4. Občni zbor S. Š. Matice naj se vrši v Celju.

5. Brezposelni učiteljski abiturienti in abiturientke naj še nastavijo iz bednostnega fonda, da se bo moglo z njimi nadomeščati delj časa bolujoče učitelje(ice).

6. Prosi se kr. banska uprava, da da možnost brezposelnim učit. abiturientom in abiturientkam, da se morejo brezplačno izpopolniti v gospodarstvu in gospodinjstvu na kmetijskih, oziroma na gospodinjskih šolah.

Ivo Hrovat, preds. **Zora Uršič**, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — VZHODNI DEL je imelo svoje 2. redno letno zborovanje dne 20. februarja v Ljubljani.

Članov 91, navzočih 66, t. j. 72 %.

Tov. predsednik M. Kosin je pozdravil vse navzoče, nakar je sledilo situacijsko poročilo in objava dopisov.

Nato je predsedoval tov. Hreščak o izvenšolskem delu z ozirom na učiteljski pokret. Predavanje je vsebovalo v glavnem sledeče misli:

Dosedanje izvenšolsko delovanje učiteljstva je bilo brez vsakega sistema, zato je uspeh mnogoletnega dela najbrž minimalen v primeri z ogromnim trudom. Učiteljstvo tudi ni dovolj pripravljeno za različno izvenšolsko delo. Današnja gospodarska kriza je izpodrinila pri ljudstvu zanimanje za kulturno delo. Ljudstvu je treba najprej gospodarsko pomagati, šele nato pride kulturno delo. Ker ni denarja, tudi ni razumevanja za višje dobrine. Izvenšolsko delo je treba izpremeniti. Predvsem pa je treba učiteljstvu sigurnosti za lastno osebo.

Naši mladi učitelji-pokretaši so nam pokazali pravo smer sodobnega izvenšolskega dela. Njih smoter je študij vasi in študij otroka. Današnja družba zahteva, da se otroka natrpa z učenostjo, ki pa kaj hitro izpuhti. Tako je danes le učenec z odličnim spominom lahko tudi odličnjak — vsi ostali pa so »siromaki«. Taka vzgoja ne sme ostati, ako hočemo vzgojiti celotnega človeka. Učitelj naj se postavi na stališče otroka in ne na stališče družbe. Zaščititi je otroka, ki naj se vsestransko razvija. Proučevati je domači okoliš, ga razumeti in z njim povezati tudi otroka.

Za zanimivo predavanje je žel predavatelj splošno odobravanje, nakar se je vnela kratka debata.

Slučajnosti in predlogi: Z ozirom na izjavo nekega tovariša, da je JUU ščitila tudi nečlane, pojasni zadevo tov. predsednik: Organizacija JUU ni ščitila prav nobenega nečlana, pač pa svetovala vsem članom, naj zaradi tovarištva ne vlagajo prošenj za mesta, ki so zasedena.

Tov. Likarjeva poroča o odseku učiteljic: Tovarišice smo preskromne, zato molčimo. Slabo je, imeti dobro misel in je ne povedati. Dovolj smo že zapostavljene. Mesto upraviteljice še lahko dosežemo na kaki enorazrednici, a greh je že misel, priboriti si mesto upraviteljice na višje organizirani šoli. — Za poverjenico odseka učiteljic se soglasno izvoli tov. Pehanijeva.

Naslednji predlogi so bili soglasno sprejeti:

1. Nagrade za poslovodje kraj. šol. odb. naj prevzame banovina. Utemeljitev: Poslovodji je po banovini naloženo po novem poslovanju večje delo, a zmanjšanje že po banovini zmanjšanih nagrad je prepuščeno uvidevnosti upravnih občin, ki dejansko o obsežnosti tega dela ne morejo imeti jasne slike.

2. Nagrade za poslovodje naj se zvišajo sorazmerno s povečanjem dela. Utemeljitev: Ne razumemo geste oblasti, da nalaga večje delo, a istočasno zmanjšuje plačilo.

3. Sekcija naj intervenira pri min. prosvete glede napredovanja učiteljstva, da se izvrši napredovanje po vrstnem redu vloženih prošenj, ne pa, da se jih po več preskoči, čeprav za to ni nobenega vzroka.

M. Kosin, preds. **Franjo Čuk**, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŠOŠTANJU je zborovalo dne 20. februarja t. l. v Šoštanju skupno s slovenjgradskim učiteljskim društvom.

Po prihodu vlaka ob pol 10. uri je zborovalo vsako društvo za sebe v narodni osnovni šoli.

Pri 90 % udeležbi članov otvori tov. predsednik Mencej zborovanje. Posebej pozdravi novega šolskega nadzornika tov. Arriglerja, ki je prvič med nami, z željo, naj bi bil svetovalec pri našem šolskem delu, zaščitnik posameznika in stanu pred oblastmi ter kot organiziran član pa neizprosen borec pri naših skupnih težnjah in zahtevah. Poslovi se od A. Bratkoviča in Marije, ki sta bila premeščena v Veliko Pirešico, z željo, da bi na novem službenem mestu žela pri svojem delu kar največ uspeha, med novimi tovariši pa čim več zadovoljstva. Trikratni slava velja manom pokojnega E. Adamiča.

Pri situacijskem poročilu obravnava tov. predsednik naš stanovsko pravni, politični in

materialni položaj. Z vedno bolj ponavljajočimi se glasovi iz vrst naših gospodarskih krogov, da smo že preživeli dobo najnižje gospodarske depresije, da se že nahajamo v dobi splošne gospodarske prosperitete, kakor si je usodil to trditi in številčno dokazovati iz našega gospodarskega stanja sam gosp. finančni minister v narodni skupščini v svojem ekspozeju k predloženemu proračunu za leto 1937./38., smo upravičeno živeli v pritajenem optimizmu, da se z bodočim proračunskim letom popravijo nam najbolj kričeče materialne in socialne krivice, ki so bile nam zadane pod izgovorom, da je to narekovalo takratno naše gospodarsko stanje, katerega je zajel val splošne gospodarske krize. Vsak optimizem pa se je razblinil ob trdih številkah novega proračuna. Brezizgledna je bodočnost, tako glede zboljšanja našega materialnega položaja, glede napredovanja, glede nastavitve novincev itd. Vodstvo sekcije je izrabilo v tem pogledu vsa legalna sredstva v obrambo in zaščito stanu. Zaradi nerednega izplačevanja mesečnih prejemkov, pri čemer so redno prizadeti nekateri podeželski srezi, je odbor vložil protestno noto pri finančni direkciji v Ljubljani. Soglasno je sprejeta resolucija glede neizplačanih stanarin od strani občin.

Na interpelacijo tov. Omerse glede volitev delegatov poda predsednik namesto obolelega poročevalca tov. Ribičiča pojasnilo in utemeljitev naslednjega predloga:

»Organizačna pravila naj se spremenijo v toliko, da se izvede proporčni sistem z vso konsekvenco tudi in pred vsem za delegate, ker zadobi proporčni sistem pravi pomen šele takrat, ko pridejo v delegacijo mandatorji društev, ki jim bo omogočeno voliti zastopnike uprav po svojem prepričanju in po zaupanju tistih, ki so jih v delegacijo poslali.«

Tov. Omersa se strinja s predlogom in pojasnilom ter stavi dodatni predlog: »Izvršni odbor JUU naj skrbi za takojšnjo izpremembo čl. 36., t. č), novih pravil, do sprejetja omenjenega predloga v pravila pa naj izda tolmačenje čl. 29., da se tudi delegate voli po proporčnem sistemu že za letošnjo banovinsko in državno skupščino.«

Oba predloga sta bila sprejeta soglasno. Ker ni bilo drugih predlogov in se tudi pri zadnji točki dnevnega reda nihče ne oglasi k besedi, zaključi predsednik zborovanje.

Po zborovanju so ogledali navzoči novo šolsko poslopje, katerega naprave je tolmačil upravitelj tov. Anton Lovše.

Predsednik: **Vekoslav Mlekuž.** Tajnik: **Josip Mihelič.**

Eleganten pomladni plašč, površnik

LUKIĆ ✱ **LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA**

Nato so podali posamezni društveni referenti svoja poročila, in sicer: o predlogih sekcije k finančnemu zakonu za leto 1937./38. tov. Macarol; o »Pravilniku za fond za zaščito članstva«, ki je bil soglasno sprejet, tov. Burdian in tov. Trobej Marica je stavila predloge k »osnutku programa« odseka učiteljic pri sekciji, katere je izpopolnila še z novimi predlogi tovarišev.

Predlogi so bili po krajši in živahni debati sprejeti.

Blagajničarka Trobej C. poroča v svojem poročilu sklep odbora, da se izterja zaostala članarina potom advokata od onih članov, ki kljub večkratnim opominom članarine niso poravnali. Sprejeto!

Pri slučajnostih predlaga tov. Stopar potrebo, naj bi začeli razmišljati o spojitvi šoštanjskega in slovenjgradskega učiteljskega društva.

Ob 11. uri je bilo skupno zborovanje s slovenjgradskim društvom, v kino-dvorani, z glavno točko dnevnega reda: »Šolsko - reformne in prosvetne razmere v Češkoslovaški republiki«. Predaval je tov. Gerlanc M. iz Celja. Za uvod nas je popeljal s skioptičnimi slikami po Češkoslovaški. Nato je podal v zaokroženi in poljudni obliki dosedanje šolsko-reformno delo in splošne kulturne prilike. Zaključek: Demokracija in svoboda je oni pogoj za uspešni šolsko-reformni in splošno prosvetni razvoj, kjer se šola in prosveta približujeta zahtevam in potrebam najširših plasti naroda. Pozornost poslušalcev pri poldrugo uro trajajočem predavanju je najlepše jamstvo, da je predavanje uspelo.

Končno pride še sklep šoštanjskega društva, naj bi bilo prihodnje zborovanje zopet skupno, in sicer v Slovenj Gradcu. Posvečeno naj bi bilo spominu E. Adamiča, kjer naj bi poleg ostalega nastopil tudi mladinski pevski zbor iz Šoštanja z Adamičevimi mladinskimi skladbami.

Mencej M., t. č. predsednik. **M. Rohimičan**, t. č. tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - MESTO je zborovalo dne 27. februarja t. l. dopoldne v telovadnici nove osnovne šole za Bežigradom.

Uvodoma se je spomnil predsednik umrlih članov: M. Repovža, Amalije Kelbelj in višjega šol. nadzornika v pok. Fr. Gabrška. Navzoči so počastili njihov spomin s trikratnim — slava.

Sledilo je situacijsko poročilo, ki ga je podal predsednik na podlagi došlih dopisov in okrožnice. Sprejet je bil predlog, da zastopa društvo v odseku učiteljic tov. **Kristina Lukičeva.**

Ob koncu razprave dospe prof. dr. Jos. Mihelak, ki je predaval o svetovnem valutnem problemu s posebnim ozirom na gospodarske razmere v Jugoslaviji.

Uvodoma je omenil predavatelj zgodovinski razvoj, gospodarske naloge, vrste in vrednost denarja. Nadalje je na zelo zanimiv način podal pregledno sliko svetovne valutne politike, s pojasnilom o bistvu zlate in papirnate veljave, o dobrih in slabih posledicah deflacije in inflacije, o internacionalnem in deviznem tečaju, kaj vpliva na devizni tečaj in preko njega na internacionalni tečaj, o oddaljitvi deviznega tečaja od zlate paritete, o državnih bankrotih itd.

V debati, ki je sledila zanimivem predavanju, je dodal predavatelj posebna pojasnila o valutnem problemu naše države, ki ima še pravo zlato veljavo, dasi je zamenljivost papirnatega denarja ustavljena, kakor je tudi ustavljen svoboden izvoz in uvoz deviz.

Predsednik se zahvali predavatelju za podano predavanje, ki so ga sprejeli navzoči s prisrčni modobrovanjem in zahvalo.

Sledila so poročila strokovnih referentov. Med razpravo, ki je bila mestoma prav živahna, so odobrili navzoči pravilnik podpornega fonda in vzeli v znanje priporočilo za pristop k zadrugama »Obmorski dom« in »Učiteljska samopomoč«. Posebno velikega pomena je za učiteljstvo US, ki šteje 2600 članov, od teh samo v Ljubljani 581. Ker ima učiteljstvo od US velike materialne dobrine, je bila izražena želja, naj bi pristopilo k prekoristni panogi naše organizacije zlasti mlajše učiteljstvo, ki bo imelo od nje velike materialne koristi.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je zborovalo v soboto, dne 13. marca 1937. ob 10,30 v Kočevju ob navzočnosti 46 članov in članic.

Predsednik tov. Janežič je pozdravil zastopnika politične oblasti g. Jarca, sreskega šol. referenta g. Peterlina in zbrane člane.

V lepih besedah se je spomnil prerano umrlega skladatelja tov. Emila Adamiča ter umrlih tovarišev Gabrška, Gorazda in Levca. Spomin umrlih tovarišev je članstvo počastilo s klicem: slava!

Situacijsko poročilo je podal tov. predsednik. Dodatno k temu je govoril o slabem stanju društvene blagajne, ker so ogromni zaostanki na plačevanju članarine.

Pri razgovoru o učiteljskem pokretu se določi za poverjenika za kočevski srez tov. Vončina iz Dol. vasi. — Tov. Draga Trobiševa prevzame poverjeništvo za odsek učiteljic.

Sreski šolski referent g. Peterlin je tolmačil potrebe šolstva in nekatera administrativna vprašanja.

Splošno zanimanje je zbudil referat tov. Zupanca. Podal je glose k pouku zgodovine in zemljepisa po začasnem učnem načrtu za višjo narodno šolo. Opozoril je na netočnosti in pomanjkljivosti v učnem načrtu in izrazil željo, naj bi učiteljstvo kočevskega sreza skupno sodelovalo in sestavilo učni načrt.

Tov. Kmet apelira, da se nadaljuje z referati v tem pravcu.

Janežič, preds. **Čok Antonija**, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŽUŽEMBERK je zborovalo 13. februarja 1937. v Žužemberku ob precejšnji udeležbi.

Tov. predsednik je podal poročilo o položaju v organizaciji, o pojasnilu fin. direktorja glede vzrokov zakasnitve izplačevanja službenih prejemkov, o predlogih k fin. zakonu, ki jih je predlagalo JUU itd.

Po vsestranskem razmotrivanju je sprejelo društvo sledeče sklepe:

1. Ker so sedanja spričevala »Knjižica za učence« precej draga in bi jih v prihodnjem šolskem letu morali otroci nabavljati sami, predlagamo, naj se uvedejo zopet cenejša, preprostejša spričevala, kot so bila že svoječasno v praksi. Njih nabavka naj pade v javno breme. Tako bi zopet vsi otroci dobili spričevala in ne samo nekateri, kar je za vzgojo in pouk velikega pomena.

2. Pouk zemljepisa je na srednji stopnji kaj težak. To pa zaradi tega, ker nimamo za ta predmet v našem srezu dobrega učila — primernega zemljevida novomeškega sreza in dolgo časa traja, preden se otrok na tem nepreglednem zemljevidu sploh kaj orientira. Zato predlagamo, naj se da napraviti nov, preglednejši zemljevid novomeškega sreza. Finančno stran tega dela naj bi prevzele naše občine, ki tudi potrebujejo tak zemljevid.

3. Ker so učni načrti prenatrpani s snovjo, ki jo skoraj ni mogoče obdelati in trpe pri tem zlasti najvažnejši predmeti: računstvo, jezikoslovni pouk in pisanje, zato predlagam, naj se učni načrti korigirajo in razbremene.

4. Ker bodo imeli upravitelji, poslovodje šolskih odborov po novi odredbi o vzdrževanju šol mnogo več dela kot doslej, predlagamo, da se nagrade poslovodjem zvišajo in ne znižajo.

Nato se je vršilo predavanje tov. Angele Zajčeve o najhujši govorni motnji — jecljanju. Predavateljica nam je razjasnila, da je jecljanje govorna motnja duševnega značaja in ne telesnega. Zato jo je možno odpraviti le s psihičnimi sredstvi in ne z medicinskimi. Dala je tudi mnogo dragocenih nasvetov, kako postopati z otroki s to napako v šoli. Predavanje je bilo zelo lepo, obširno in izčrpno. Predavateljici za njen trud in dobro vse priznanje in zahvala!

Prihodnje zborovanje bo meseca aprila. Predavala bo tov. Urbančičeva iz Ajdovca.

Fr. Mervar, t. č. predsednik. **Rafaela Hrovatova**, t. č. tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG je zborovalo dne 20. febr. t. l. v krčevinski šoli. Od 91 članov je bilo navzočih 72, t. j. 80 %. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik tov. Vauda Mirko. Uvodoma se je spomnil pokojnik tov. Gabrščeka Franca, viš. šol. nadz. v p., in tov. Kerhlanka Franca, učit. na Pobrežju.

Dopisi so se sproti obravnavali in se je o njih tudi sklepalo. Za UD že imamo poverjenika in bo o ponovnem deležu sklepalo zadnje letno zborovanje. Za odsek učiteljic radi itakšnje enakopravnosti v JUU ni bilo mnogo zanimanja za poverjenico je bila izvoljena tov. I. Rečnikova. Sledilo je predsednikovo situacijsko poročilo, ki je v glavnem vsebovalo: 1. sliko našega organizačnega stanja, 2. stališče JUU napram učit. polit. klubom, ki je isto, kot je ob enakih pojavih bilo že l 1933., 3. zadevo zapuščanja službenega kraja, ki zadeva le učiteljstvo, prizadene v glavnem samo **vaško učiteljstvo**, 4. fond za pobijanje brezposelnosti — je potreben, a naj ne gre spet le na račun javnih nameščencev, 5. besede, naslovljene na novodošle tovariše(ice), ki so morda došli sem z različnimi vtisi. V polpretekli dobi nismo zaznamovali **niti enega primera uspelega učiteljskega preganjanja**, kar je v veliki meri zasluga harmoničnega društvenega delovnega urejevanja po **starem, a nikoli zastarelem** načelu: **vsi za enega, eden za vse!**

Sledilo je blagajniško poročilo in bilo je sklenjeno, da se bo po itak dovolj dolgem popuščanju napram članarinskim dolžnikom postopalo po § 20. novih pravil JUU. O US je poročal tov. Sardoč na podlagi seznama naših članov US, ki naj ima na vsaki šoli vsaj enega propagatorja.

Nato je o »Bezručevi deželi« podal živo potopisno in poetično prepleteno predavanje tov. Andrej Debenak iz Sv. Marjete niže Ptuja in žel za svoja zanimiva izvajanja mnogo odobravanja.

Sprejeti so bili sledeči predlogi: 1. **Ureditev učbenikov** — sedanje čakanje nanje je v škodo šol. napredka, kupovanje sedanjih učbenikov zastaja — radi čakanja na nove, to stanje je rešiti: JUU naj v interesu itak slabo plačanih javnih nameščencev - roditeljev tudi posreduje, da na **srednjih šolah** preneha vedna **menjava učnih knjig ter se uvedejo trajnejše in enotnejše učne knjige!** 2. Učiteljski pokret — pozdravljamo zlasti vaški učitelji, organizirati je **anketo** za sestavo vprašanj k proučevanju vasi, v »Popotniku« **otvoriti vaškošolsko rubriko**, sekcija pa naj vzame v zaščito mlajše učiteljstvo ne le v zadevah namestitve, ampak tudi napram **pavšalnim očitkom nezanesljivosti.** 3. **Pomaknitev severnih obmejnih srezov v 2. plačilni razred.** — Organizacije javnih nameščencev v Mariboru so prosile za 1. plač. razred, ki jim ga iz srca privoščimo, a podeželske, zlasti obmejne prilike ne dovoljujejo cenejšega življenja kot v mestu, deloma povzročajo celo dražjo eksisteneo, zato in namesto v § 82. v zak. o nar. šolah predvidenih, danes še nam nepoznanih in tudi le mimogrede morda pomagajočih nagrad prosimo za pomaknitev v 2. (ne prvi!) plačilni razred.

Prihodnje zborovanje bo v soboto 17. aprila t. l.

Mirko Vauda, preds. **Janko Šajna**, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ je zborovalo 13. marca v Ormožu. Navzočih 35 članov (-ic): t. j. 59 %.

Predsednik Ljudevit Belšak je otvoril zborovanje in toplo pozdravil navzoče.

Pred prehodom na dnevni red smo počastili spomin umrle tovarišice Beloglavec Danice, ki je službovala v ptujskem okraju, in spomin umrlega tovariša Laha Franca — našega domačina.

Po prečitanju in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja je tov. predsednik podal svoje situacijsko poročilo v zvezi z zadevno okrožnico sekcije, v kateri je pojasnjeno stanje važnejših stanovskih zadev, ki čakajo ugodne rešitve. Na koncu svojega poročila toplo priporoča nabavo brošure o nacionalnem delu učiteljstva v preteklosti.

V zvezi s tozadevnim dopisom se je na predlog tov. Rajšpa Jožefa sprejel naslednji sklep: **Društvo odkupi vsako leto do nadaljnjega 1 delež à 100 din Učit. doma v Mariboru.**

Tov. Rajšp je pričel novo ofenzivo proti nevčlanjenim v Učiteljski samopomoči. Navedel jih je imenoma in jih s poudarkom prosil, naj uvidijo da kar je za 54 članov našega društva dobro, odnosno za 2600 članov v dravski banovini, bo gotovo tudi zanje. Vnetega zaveznika je našel v tov. predsedniku, ki se mu je nazadnje zahvalil za njegovo agilno prizadevanje, da bi k Učiteljski samopomoči pristopili vsi učitelji (-ce).

Sledilo je nadaljevanje predavanja tov. Mastena Martina o berlinski olimpiadi. To pot nas je popeljal v Hamburg, Nürnberg in nazadnje v Salzburg. — Tov. Debenak Andrej od Sv. Marjete pa je predaval o Bolgariji in sicer 1. del »Po Donavi do Črnega morja«. Predavanje so ponazorovale skioptične slike. Zelo zanimivi potopisni predavanji, ki sta navzoče priklenili tako, da je vladala neprekinjena tišina, kar je najlepša zahvala in priznanje predavateljema.

Sprejeti sklepi:

1. Radi izdelave skupnih predlogov za izpremembo zakona o narodnih šolah bomo zborovali v drugi polovici meseca aprila skupno s ptujskim učiteljskim društvom v Ptuju. Vsako društvo naj ima svojega referenta — za naše je bil izvoljen tov. Vittori Srečko. K zborovanju povabimo tov. Metoda Kumlja.

2. Na prijateljsko in prijazno vabilo učiteljskega društva v Murski Soboti glede skupnega zborovanja v Murski Soboti, se z veseljem odzovemo. Želimo pa, da se zborovanje vrši v prvi polovici meseca junija.

3. Sekcija naj v najkrajšem času izposluje pri kr. banski upravi tolmačenje pravilnika o izvrševanju verskih dolžnosti otrok, ali so 25. april (Markova procesija ter križni dnevi — udeležba pri procesiji) pouka prosti ali ne, to pa zato, ker se je lansko leto na šolah različno postopalo. Prav tako naj se pojasni, ali so navedeni dnevi pouka prosti tudi za tiste šole, ki niso na sedežu župnije in niso šolski otroci zaradi nad 4 km oddaljenosti od cerkve obvezni udeležiti se procesije.

Belšak Ljudevit, predsednik. **B. Bitenc**, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

TEŽKO VZGOJLJIVI OTROCI.

Za minule božične praznike je izšla pod gornjim naslovom v založbi »Žena in svet« v Mariboru, pedagoška knjiga naše agilne tovarišice Milice Stupanove. S to knjigo je pisateljica zapolnila precej široko vrzel v naši vzgojni literaturi. Knjiga je dobrodošla staršem kot učiteljstvu.

Duh časa zahteva, da je tudi vsaka mati, vsak oče poučen o sodobnih vzgojnih vprašanjih, načelih in ciljih.

Knjiga hoče pomagati — tako domu kot šoli — najti pravo pot pri vzgoji posebno težko vzgojljivih otrok, teh revčkov, ki potrebujejo vse večje obzirnosti in pažnje.

Težko vzgojljiv otrok je duševno bolan. Preden začne zdravnik zdraviti bolnika, postavi diagnozo. Pedagoška diagnoza se bistveno prav nič ne loči od medicinske. Prav redki so, ki jih je narava obdarila s tenkočutnostjo, da naravnost »vohajo« vsak pojav. Od tod tudi dobri zdravniki, oziroma dobri vzgojitelji, učitelji. Njim torej, ki tega daru nimajo, hoče ta knjiga nekoliko pomagati, svetovati, da bi v izrednih primerih ne tavali in tipali v temi.

Pisateljica nas seznanja z izsledki nove duševne znanosti ter navaja splošno priznana dejstva in ugotovitve znanstvenikov — psihoanalitikov, dejstva, o katerih si prejšnje čase nihče ni upal govoriti javno, da se ne pregreši zoper načela in običaje, ki so bili posebno, kar se spolnosti tiče zelo ozkosrčni, in so smatrali vsako tako razpravljanje v javnosti za neprimerno, da celo kvarno.

V prvem delu nas avtorica seznani s Freudovo psihoanalizo in Adlerjevo individualno psihologijo, z zakoni o dednosti, govori o čutu manjvrednosti pri težko vzgojljivih otrocih, o razvajenih in zapostavljenih otrocih, o prvorojencu, drugorojencu, najmlajšem otroku itd. Z neko posebno ljubeznijo je pisano poglavje o vplivu kazni na težko vzgojljive otroke, s katerim se sicer v celoti ne strinjam.

V drugem delu imamo najprej kot težko vzgojljivega otroka »vzornega«, t. j. otroka, ki ga navadno stavimo kot vzor. Avtorica navaja dobre primere iz Cankarjevih spisov. V naslednjih poglavjih obravnava posamezne temperamente težko vzgoljivih otrok ter še druge duševne in telesne hibe, kakor otroka z nevrotičnimi znaki, otroka, ki moči posteljo, tatinskega in lažnivega otroka ter spolno živahnega. Vse to gradivo je precej izčrpno in poljudno podano.

V knjigi ni pravil in receptov, in prav je tako. Kajti ista duševna napaka ima pri vsakem posamezniku svoj poseben izvir, svojski potek, je nastala pod vplivom različnega okolja in se zato pri zdravljenju, popravljanju mora vzeti vse to v račun.

V nekaterih poglavjih nas pisateljica še posebej opozarja na socialno šibkejšega, proletarskega otroka, ki živi v zatohli, temni in mrzli sobi, ki strada, katerega starši so brezposelni ali pa slabo in težko služijo, ter mu ne temperamente težko vzgojljivih otrok ter bezni, in kateremu bi zaradi tega morala šola to nuditi, da se v njem ne razvije čut manjvrednosti, zapostavljenosti in ne postane zaradi tega težko vzgojljiv. Kakor v medicini, velja tudi v pedagogiki pravilo, da je bolje bolezen preprečiti nego lečiti.

Že v začetku sem omenil, da je knjiga izšla v založbi »Žena in svet«. Škoda, da je ni izdala naša Šolska matica ali katera druga popularna založba, ki ima svoj stalni kader naročnikov, da bi knjiga bila ne samo cenejša, marveč tudi lažje prišla med svet, kar bi bilo želeti. —i.

Meseca marca smo prejeli v recenzijo sledeče knjige in revije:

Adolf Zeman: »Polkovnik Švec«. Izdala Jugoslov. sokolska matica. Cena vezani knjigi je 80 din. — Prevod iz češčine je oskrbel Janez Poharc. — Polkovnik Švec nudi jasno sliko legionarskega gibanja med Čehi. V knjigi spoznamo ves razmah dela za osvobojenje Čehov in Slovakov, kakor tudi njihovega legionarskega pokreta, ki je v tem romanu naslonjen na Sokolstvo.

Založba »Evalit« je izdala v svojem letnem programu **Sinclair Lewisovega »Mantrap-a«** v prevodu Vladimirja Levstika (224 str.). Sinclair Lewis je znan ameriški pisatelj in Noblov nagrajenec. — Dejanje njegovega romana Mantrap se vrši na ameriškem Divjem zapadu in je polno romantike tega predela zemlje, ki je priljubljeni predmet mnogih del ameriških književnikov. — Druga knjiga, ki je izšla v isti založbi je: **Gottfried Keller: Romeo in Julija na vasi** (str. 84). — Naročnina na edicije »Evalit« znaša letno 100 dinarjev za mehkovezane, a za knjige vezane v platno 60 dinarjev več.

Založba »Žena in dom« je izdala tri prav praktične knjige: **Za pridne roke** — za moža in še marsikaj je IV. del in nadaljevanje knji-

ge »Za vsako nekaj«. Priredila je Angela Podgornikova. — Cena za nenaročnice 30 din. — Knjiga vsebuje navodila za pletenje in kvačkanje oblačil za moške, ženske in otroke ter raznih drugih predmetov. — **Domača lekarna** in zdravilna zelišča. Cena 30 dinarjev. Knjiga vsebuje navodila za nabiranje uporabljanja in pripravljanja zdravilnih rastlin in zelišč. **Ružena Černa: 1400 nasvetov** za dom in gospodinjstvo. Cena za nenaročnice 30 din. Knjiga, ki je prevedena iz češčine je razdeljena na 37 poglavij. V teh dobi vsaka gospodinja najrazličnejša pojasnila glede kuhe, prehrane, stanovanja, čiščenja oblek in madežev, pranja, oskrbe cvetic in vrta, nege telesa, otroka itd. Brez dvoma bo med temi 1400 nasveti vsaka gospodinja našla nekaj koristnega. Take praktične knjige bodo gotovo dobro služile tudi v gospodinjskih nadaljevalnih ter višjih narodnih in meščanskih dekliških šolah.

Zajček bežek — zajček skok. Pod tem naslovom je založila ženska sekcija Jadranske straže v Ljubljani velikonočno slikanico, za katero je sestavila besede Marija Jezernik, a slike je izdelala Vera Strmecki. Cena 12 din. Slikanica je namenjena otrokom iz predšolske dobe.

Rihard Zupančič: Determinizem in fizikalna slika sveta. (Predavanje v filozofskem društvu v Ljubljani, dne 16. januarja 1937.) str. 38. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 8 din.

Josip Priol: Škropljenje sadnega drevja. Založilo Sadjarsko in vrtnarsko društvo. 90 str. Cena 10 din. Besedilo pojasnjuje 45 slik. Knjiga bo zanesljiv svetovalec in vodnik pri vseh tozadevnih delih v sadovnjaku, ker je način škropljenja prilagoden posebnim vremenskim prilikam Slovenije.

Srpska književna zadruga v Beogradu je izdala: **Tesa od d' Urbervila** — roman **Tomasa Hardija,** ki ga je z angleščine prevedel Mihailo Đorđević. Knjiga obsega 500 strani in stane v platno vezana 40 din. Tiskana je v cirilici.

Miljenko Vidović: Prva i poslednja revolucija. Ponatis predavanja, prirejenega v sarajevskem gledališču 3. februarja 1937. Str. 48. Cena 5 din. Naroča se na naslov »Uzgajatelj«, Sarajevo, Kralja Aleksandra ul. br. 53.

Tilen Epih: Fido. Prav za prav je to zelo preprosta zgodba. Zvesti pes Fido in dobri samotar Bikonja živita podobno življenje. Družba je oba izločila iz svoje srede. Odslužila sta, nista več potrebna. In vendar, koliko dobrote je v obeh, koliko ljubezni, koliko volje do življenja! — Epih je sicer v naši mladinski književnosti še malo znan, a to njegovo delo je vse prej kot začetniško. On zna opazovati in zna povedati. Z dokaj preprostimi sredstvi ti odgrne kos življenja, da plastično kar zadiha pred teboj v vsej svoji resničnosti. Ta zgodba o ubogem psu je pisana poleg tega s srcem, je že zato vzgojna in mladini v tem krutem času še posebno primerna. Delo je ilustriral Niko Pirnat. Knjiga je izšla v samozaložbi, stane 20 din in se naroča pri pisatelju v Ljubljani, Gerbičeva 26.

—k **Ing. Drago Mattanovich: Elektrotehnika II. Proizvodnja, razdelitev in uporaba energije.** — Cena v platno vezani knjigi 80 din. — Pod gornjim naslovom je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani v zbirki »Kosmos« II. del zelo zanimivega in potrebnega dela iz področja elektrotehnike. Avtor obravnava v tem delu sledeča poglavja: o vodnih in kaloričnih elektrarnah, daljnovodih, hišnih instalacijah, električni energiji, razsvetljavi, električni železnici, električni energiji v rudarstvu, gospodarstvu električnih central in naprav, žični in brezžični telegrafiji in telefoniji, elektromedicini, o nevarnostih električnega toka, o strelovodnih napravah in o vprašanju kaj je elektrika. Knjigi je priložen tudi slovensko nemški in nemško slovenski slovar, ki vsebuje izraze tehnike šibkega toka. Z izdajo II. dela te knjige je zadobila naša strokovna literatura pregled sodobne elektrotehnike, kar nam je bilo zelo potrebno, kajti še vedno nam primanjkuje raznih strokovnih knjig.

—k **Erica von Handel-Mazzetti: Ješe in Marija,** roman. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1936. — Leposlovna knjižnica 24. zvezek. — Prevod je oskrbel dr. Ivan Pregelj. Cena kartonirani knjigi 48 din, vezani 60 din. — Jese in Marija je roman, ki je najzrelejše delo omenjene nemške pisateljice. Dejanje romana se odigrava sredi 17. stoletja v okolici starega mesta Pechlarn ob Donavi in obravnava versko gibanje po protireformaciji. V ta zgodovinski okvir je postavila pisateljica oba glavna junaka Jeseja in Marijo. Roman je prvič izšel pred 30 leti, a je obdržal svojo umetniško svežino tudi danes in ima trajno vrednost. — Knjiga se dobi tudi v Učiteljski knjigarni.

—k **»Rejec malih živali«,** glasilo Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani, številka za marec je izšla. List urejuje šolski upravitelj g. Inkret. Tretja številka vsebuje članke: O metiljavosti koz. — Uporaba D-vitamina pri reji malih živali. — Umetna koklja. — Topla greda za piščance. — Plimetke, dobre zimske jajčarice. — Pregled nesnosti štajerke. — Naš hlev. — Spoznavanje ovčje volne. — Skrbi in ugibanja kozjerejcev. — Kanarčki se ženijo. — Navodila za naše gospodinje. — Za smeh in kratek čas. — Kozlovska ofenziva. — Razpis nagrad. — Društvene vesti. — Drobiž. — Po tujem svetu. — Književnost. — Tržne cene. — Vsak mesec ena itd. — List stane letno 30 din in se naroča v Ljubljani, Karunova ulica 10.

—k **Nova pesniška zbirka tov. Seliškarja.** Slovenska matica izda za leto 1937. štiri knjige, med temi »Pesmi pričakovanja« tov. Toneta Seliškarja z ilustracijami tov. Nandeta Vidmarja. — Tome Seliškar je ena najmočnejših pesniških osebnosti iz prvega povojnega rodu, ki je s svojo pesmiško zbirko »Trbovlje« dosegel izredno velik uspeh. Knjiga, ki jo izda letos Matica, je druga njegova pesniška zbirka. Vanjo je zbral najboljše svoje pesmi, kar jih je napisal po »Trbovljah«.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Letnik XXX., snopič 4., z edino razpravo Marije Borštnikove: Aškerčeva bibliografija. — Izdaja zgodovinsko društvo v Mariboru.

—k **Proteus,** ilustriran časopis za poljudno prirodoznanstvo, 2. številka, s sledečo vsebino: Lavo Čermelj, Rugje Bošković, ob 150 letnici njegovega rojstva; P. G., Izumrli živalski orjaki; dr. M. Karlin, Zdravilne rastline pridobivajo na veljavi, in St. Modic, Aktivno oglje.

—k **V spomin 100 letnice smrti Aleksandra Sergejeviča Puškina** izda »Naša založba« pod naslovom: Puškin »Pesmi«, izbor njegovih najlepših pesmi v prevodu Mileta Klopčiča. — Naklada znaša le 500 izvodov bibliofilske izdaje. Cena v platno vezanemu izvodu 72 din, v polusnje vezan, numeriran izvod bo stal 96 din. — Naroča se na naslov: »Naša založba«, Ljubljana, Groharjeva ulica 2.

—k **Albert Mathiez: Francoska revolucija,** znano zgodovinsko delo, izide v oktobru 1937., in sicer v dveh obsežnih knjigah. Prva knjiga obsega: »Padec kraljestva« in »Žironda in Montanja«, druga knjiga pa vsebuje: »Teror« in Termidorska reakcija«. — Knjigo izda »Naša založba« v Ljubljani, Groharjeva ulica 2. V subskripciji stane v platno vezana 300 din. Odplačuje se tudi v obrokih. Naroča se po dopisnici.

—k **Prirodoslovne razprave,** knjiga 3 (3. zv.) za l. 1936. prinaša zanimiv in poučen opis največjega dela našega botanika prof. Alfonza Paulina, Flora exsiccata carniolica. Ker so te razprave čisto znanstveno delo, so ogromne važnosti za razširjenje naše znanosti po svetu.

A. & E. Skabernè Ljubljana

ZAMENJAVA SLUŽBENEGA MESTA

na šestrazredni šoli v neposredni bližini Celja (2½ km) z mestom v bližini Maribora (do 10 km). Zamenjava radi družinskih razmer.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 5

priporoča: naočnike, ščipalnike, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Za pomlad
novosti za obleke, plašče, kostume, kompleje
in **manufakturo** *sploh v ogromni izbiri kupite dobro in poceni pri*

NOVAK
MANUFAKTURNA TRGOVINA
LJUBLJANA — KONGRESNI TRG 15
PRI NUNSKI CERKVI
P. n. učiteljstvu nudimo ugodne plačilne pogoje

Naročilnica*

Plačila — razen ob istočasni dostavitvi knjige — pošiljajte **edinole po položnicah,** ki Vam jih dostavimo, kadar nam pošljete naročilo. — Dodajte poštnino za pošiljatev!

Podpisani(a) naročam v subskripciji knjigo
Ilke Vaštetove:
„Roman o Prešernu“
z ilustracijami E. Justina, in sicer:
a) bibliofilsko izdajo, vezano v usnje z numeriranimi izvodi in podpisom pisateljice za din 160·—,
b) vezano v platno za din 80·—,
c) vezano v karton za din 64·—.

Knjigo plačam po položnici takoj — proti potrdilu ob istočasni dostavitvi knjige (samo v Ljubljani!) — pošljite mi jo po povzetju — plačam jo v dveh (štirih) obrokih po položnici.

* Črtajte, česar ne želite.

KNJIŽNA ZALOŽBA HRAM

izda v svojem letošnjem programu 1937/38 šest obširnih del v prevodih naših najboljših prevajalcev: Otona Župančiča, Vladimirja Levstika in drugih, izbranih iz svetovne literature, trajne umetniške vrednosti.

Vsaka knjiga v lepi opremi bo obsegala 300—400 in tudi več strani.

Plačljivo v dvanajstih mesečnih obrokih, v polusnje vezane knjige din 33·— mesečno, v celo platno vezane knjige din 25·— mesečno.

Vsak naročnik, ki se naroči na naš letošnji program, dobi kot nagrado še eno v celo platno vezano knjižico, izdano pri naši založbi izven rednih programov. Več v prospektu.

Zahtevajte prospekt — katerega pošljemo brezplačno.

Založba HRAM, Ljubljana, Florijanska ulica 14

Sokolsko-legionarski roman **Adolfa Zemana**
Polkovnik Švec
je izšel v slovenskem prevodu Janeza Poharca

Original, nagrajen z državno književno nagrado, je izžel že v treh nakladah v 30.000 izvodih. Naš prevod je kritika pohvalno sprejela. — Cena v platno vezani knjigi (strani 298) je 65 Din.

Založila JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA
LJUBLJANA, NARODNI DOM

KDOR OGLAŠUJE TA NAPREDUJE!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

ima

že Din 122,000.000·— novih vlog,
ki jih izplačuje brez vsake omejitve.

Za vse vloge jamči

Mestna občina ljubljanska

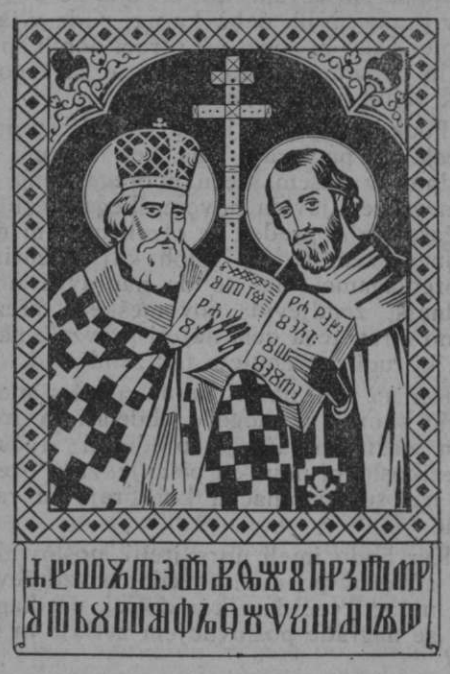

Vaša želja se je izpolnila!

Dobi se slika
sv. Cirila in Metoda

v lepih barvah, velikost 70 × 90 cm! — Do sedaj smo jo najbolj pogrešali pri zgodovinskem pouku, zato si jo **takoj** *nabavite! — Cena sliki je din 60·—*

Odobrena in priporočena je z odlokom ministrstva prosvete P. br. 42.005 od 23. X. 1936 na osnovi mišljenja „Glav. prosv. saveta“ S. br. 823/36.

Naročila sprejemata komisijska zaloga za dravsko banovino
knjigarna „Učiteljske tiskarne“
v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru

Glavni in odgovorni urednik Vekoslav Mlekuž. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja Franja Završanova.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.